

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Informování při mimořádné události a preventivně výchovná
činnost před mimořádnými událostmi**

Autor práce: Tereza Kolářová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: prezenční

Vedoucí práce: plk. Mgr. Štěpán Kavan Ph.D.

Katedra: Právních oborů a bezpečnostních studií

2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Štěpánu Kavanovi Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Dále děkuji Ing. Lence Brehovské Ph.D. za pomoc při zpracování praktické části Bakalářské práce.

ABSTRAKT

KOLÁŘOVÁ, T., *Informování při mimořádné události a preventivně výchovná činnost před mimořádnými událostmi.: bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2015. Vedoucí bakalářské práce : plk. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčová slova: Mimořádné události, preventivně výchovná činnost, krizové řízení.

Bakalářská práce je zaměřena na informování obyvatel před mimořádnými událostmi a preventivně výchovnou činností před mimořádnými událostmi. Práce popisuje současné mimořádné události, které ohrožují život občanů. Mimořádné události jsou rozděleny do několika kategorií, kterými se zabývají jednotlivé kapitoly. Dále je zde analyzován současný stav výuky o mimořádných událostech na středních školách v Příbrami. Z dotazníkového šetření je zjištěn skutečný stav informací studentů o informovanosti před mimořádnými událostmi. Z dotazníkového šetření je dále porovnáván systém výuky na středních školách v Příbrami.

ABSTRACT

KOLÁŘOVÁ, T.: Awareness on Extraordinary Event and Preventive Activity before Extraordinary Event : Bachelor thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2015. 55 p. Supervisor: plk. Mgr. Štěpán Kavan Ph.D.

Key words: extra ordinary event, preventive activity, awareness, emergencies.

This Bachelor thesis is focused on Informing the population about possible disasters or incidents and about preventative educational action for these emergencies. The piece of work also describes the possible emergencies that could threaten the lives of Citizens. These are divided into several categories, which are discussed in various sections, including the analysis of Příbram High School's state of emergency student training. Evaluating the true state of awareness of students, regarding potential disasters. The survey also compares the various systems of training for High schools in Příbram.

Obsah

1	Cíl a metodika bakalářské práce	10
2	VYMEZENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ V ČESKÉ REPUBLICE	12
	Základní pojmy	12
	2.1.1 Druhy a příklady mimořádných událostí.....	13
	Živelní pohroma	13
	Havárie	14
	Ostatní události	14
	2.1.2 Genetická klasifikace	15
	Vědecké rozdělení katastrof na tři generace	16
	2.1.3 Krizové stavy	16
3	OCHRANA OBYVATELSTVA	18
	Historie ochrany obyvatelstva v několika časových úsecích	18
	Současné pojetí.....	20
	3.1.1 Hlavním cílem ochrany obyvatelstva je.....	20
	Zásady pro bezpečnost lidí obsahují:	20
	3.1.2 Ochrana obyvatelstva při úniku toxické látky.....	21
	3.1.3 Důležitým krokem je vyhledat vhodné místo pro ukrytí	22
	3.1.4 Utěsnit místnost.....	22
	3.1.5 připravit si prostředky improvizované ochrany	23
	3.1.6 Zabezpečit poslech rozhlasu a televize	24
	3.1.7 Připravit si evakuační zavazadlo a dodržovat zásady pro opuštění bytu ..	24
	3.1.8 Zásady pro opuštění bytu	24
	Preventivně výchovná činnost a její provádění.....	25
	3.1.9 Výchova a výuka.....	27
	3.1.10 Specifická výchova a vzdělávání technických a řídicích pracovníků	28
4	LEGISLATIVNÍ PŘEDPISY	30
	Základní složky IZS	30

Ostatní složky IZS	31
4.1.1 Vývoj Ženevských úmluv	34
4.1.2 Dodatkové protokoly.....	35
4.1.3 Přijetí Ženevských úmluv a Dodatkových protokolů do našich podmínek 36	
5 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ	38
Nástroje pro řízení lidského systému	38
5.1.1 Pozice krizového řízení v celkovém systému řízení	39
5.1.2 Činnosti krizového řízení	41
5.1.3 Specifické nástroje pro podporu krizového řízení	42
6 Dotazníkové šetření.....	44
6.1.1 Formulace statistického šetření ŽENY	56
Škálování a měření, k provedení škálování bylo využito kvantitativní metrické škály.	56
Elementární statistické zpracování.....	57
Empirické parametry.....	57
6.1.2 Formulace statistického šetření MUŽI.....	59
Elementární statistické zpracování.....	60
Empirické parametry.....	60
6.1.3 Komparace kvantitativní informovanosti se skutečnou informovaností u žáků ze středních škol v Příbrami	62
7 Závěr	64
Seznam použitých zdrojů	66
Seznam zkratek	68
Seznam tabulek a grafů	69
Přílohy	70

Úvod

Česká Republika a její občané jsou od nepaměti vystavováni mimořádným událostem. Každého občana se nějak mimořádná událost dotkla. Někomu změnila celý jeho život a někoho zasáhla jen okrajově. Naše republika zažila již mnoho mimořádných událostí a některé braly lidské životy. 100letá voda zasáhla Čechy v roce 2002 a spolu s povodněmi na Moravě v roce 1997 patří k nejtěžším přírodním katastrofám, které jsme zažili. Při 100 této vodě zahynulo 17 osob a bylo evakuováno 225 000 lidí, při povodních na Moravě zemřelo 49 lidí. V důsledku povodní v roce 2002 vznikl nový zákon, který upravuje postup při záchraně lidských životů za mimořádných událostí.

V letním období sužují naše území vysoké až tropické teploty. Přičemž dochází k lesním požárům a požárům zemědělské půdy. V zimě jsou sněhové kalamity, které mohou odříznout některé menší oblasti od civilizace. Spousty menších vesnic, které nejsou hlavním silničním tahem mají v zimě potíže s udržováním pozemních komunikací. Další událostí, která v České Republice není příliš neobvyklá je zemětřesení. Nejaktivnější oblastí je mariánskolázeňský zlom oblast Karlovarského kraje a poté oblast Královéhradeckého kraje. Zemětřesení v ČR nikdy nepřesáhlo stupeň 4. Rychterovi stupnice. Propady zemních dutin jsou nejčastěji zaviněny lidským faktorem. Může jít o selhání techniky, která je vedena pod zemí. Stalo se v Praze, že se objevila několika metrová propadlina uprostřed ulice.

Celé obyvatelstvo je neustále vystavováno spoustě mimořádných událostí, které si žádají připravenost obyvatel. Proto je velice důležité dbát na informovanost obyvatel a preventivní výchovu. S výchovou se má začínat od útlého věku na základních školách. Dříve byl součástí vyučujících osnov evakuační plán. Všichni žáci pod dohledem učitelů měli spořádaně opustit školu. Dále si ve školách žáci zkoušeli správné nasazení plynové masky.

Dnes se již zapomělo na výuku těchto důležitých věcí. Děti musí být od učitelů vzdělávány o mimořádných událostech. Každý musí vědět, jakým signálem se upozorňuje na blížící nebezpečí ve svém bydlišti. Měli by vědět, jak správně na danou situaci zareagovat a nezačít panikařit, další dovedností je umět si zabalit nejnnutnější věci při náhlé evakuaci.

Toto téma je neustále aktuální a proto by děti měly být vzdělávány a

vychovávají ke správným reakcím při mimořádných událostí. Kdykoli může zasáhnout nepřípravené občany mimořádná událost, která jim změní život. Občané mohou ztratit své domovy, zažít těžké újmy na zdraví a v nejhorších případech přijít o život. Proto je důležité, aby se učitelé této problematice dostatečně věnovali a učili studenty o možných rizikách.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem je zjistit pomocí dotazníkového šetření, jak jsou žáci středních škol informováni o mimořádných událostech a o ochraně obyvatelstva. Vybrané jsou tři Příbramské střední školy a to gymnázium, střední zdravotní škola a obchodní akademie. Vybraná skupina respondentů bude mít věk 17-19 let a z každé školy bude dotázáno 50 dívek a 50 chlapců. Budou porovnány výsledky jednotlivých škol, aby se zjistilo, které střední škola má nejlépe informované žáky. Po zpracování dotazníků bude každá škola informována o tom, jak její žáci uspěli. Vyučujícím se tím dá vědět, kde mají jejich žáci ve výuce o ochraně obyvatelstva a mimořádných událostech mezery. Sami si pak mohou zhodnotit svou výuku a budou vědět, co mají zahrnout do osnov. Mohlo by tím dojít ke zlepšení preventivní činnosti ze strany škol. Výsledek každé otázky bude znázorněn grafem, z kterého bude vyplývat, jak která škola v dotazníku dopadla. Dalším cílem bude pomocí komparace porovnávat výsledky dívek a mužů. Bude daná hypotéza, že chlapci jsou více informovaní než dívky. Hypotéza se potvrdí, nebo vyvrátí komparací.

Studii odborné literatury budou sestaveny všechny kapitoly teoretické části Bakalářské práce. Druhá kapitola se bude zabývat vymezením mimořádných událostí. Bude obsahovat několik základních pojmů, které se týkají mimořádných událostí a několik dalších dělení. Pozornost bude věnovaná i vyhlásování krizových stavů.

Třetí kapitola se bude týkat ochrany obyvatelstva. Začátek kapitoly se bude zabývat určitými časovými úseky v historii obyvatelstva. Budou zde stručně popsány důležitá období, která nám přinesla několik změn pro ochranu obyvatelstva. Budou zde popisované zásady pro ochranu obyvatelstva, dále se část kapitoly bude zabývat přímo ochranou před toxickými látkami. V zásady budou jmenovitě povinnosti před opuštěním bytu, evakuační zavazadlo, prostředky individuální ochrany. Do ochrany obyvatelstva bude zasahovat výchova a vzdělávání specifických pracovníků, ale i civilního obyvatelstva. Uvedou se instituce, které mají v dnešní době na starosti předávání informací obyvatelstvu. Dále, kde jsou dostupné informace. Již z dotazníkového šetření bude poukázáno na to, že dříve se informace o mimořádných událostech předávaly dětem ve školách. Každá škola si sama organizovala cvičení, kde si děti vyzkoušely nasazování plynových masek, nebo se nacvičovala evakuace školy. Dnes se již nic takového ve školách nekoná. Všechny tyto povinnosti částečně přešly na HZS ČR, který

vydává odborné publikace, které se týkají ochrany civilního obyvatelstva, nebo tím, že pořádají veřejnosti přístupné přednášky, kde předávají potřebné informace občanům.

Čtvrtá kapitola se bude zabývat legislativními předpisy, které máme v České republice. Všechny uvedené vyhlášky a zákony jsou nepostradatelné pro provádění ochrany obyvatelstva. Každý zákon či vyhláška vymezuje práva a povinnosti, jak fyzických tak i právnických osob.

Poslední pátá kapitola bude o krizovém řízení. Krizové řízení je velice důležité při mimořádných událostech. Jsou zde určeny orgány, které mají na starosti veškeré řízení za krizových stavů. Určují se další poradní a pomocné orgány, které slouží pro pomoc občanům za krizových stavů a následně i při obnově. Budou zde popsány všechny nástroje pro řízení lidského systému, dále i specifické nástroje pro krizové řízení.

2 VYMEZENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ

„ Živelní pohromy ohrožují obyvatele Země od samého počátku civilizace. Podle statistiků přichází každý stotisíc člověk o život v důsledku živelní pohromy. Živelní pohroma je rychlým přírodním procesem mimořádných rozměrů, který je způsoben účinkem sil uvnitř i vně Země nebo rozdílem teplot a jiných faktorů. ‘‘¹ Přesto že jsme vystavováni mnoha katastrofám, kterými nás denně děsí údaje z černých kronik, je pravdou, že v historii nebyl nikdy člověk vystavován tak malým rizikům, jako dnes.²

Základní pojmy

Mimořádná událost je působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také haváriemi, které ohrožují člověka na životě, zdraví a majetku, ohrožují životní prostředí a jsou nutné záchranné a likvidační práce.³

Krizová situace je mimořádná událost, při které je vyhlášen krizový stav, stav nebezpečí, válečný stav. Jde o takový stav, kdy již nelze odvrátit hrozící nebezpečí.⁴

Záchranné práce je činnost odvracející bezprostřední působení rizik způsobených mimořádnou událostí.⁵

Likvidační práce je činnost, která slouží k odstranění škod vzniklých mimořádnou událostí.⁶

Havárie je mimořádná událost, která souvisí s chodem technických zařízení, užitím, zpracováním, výrobou, skladováním a přepravou nebezpečných látek.⁷

¹ ŘÍHA, Milan. *Živelní pohromy*. Praha 9: ARMEX PUBLISHING s.r. o., 2006 Str. 9.

² TŮMA, Jan. *Katastrofy techniky děsící 20. století*. Praha: Academia, 2000 Str. 231.

³ MARTÍNEK, Bohumír and col. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: MV- Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 36.

⁴ MARTÍNEK, Bohumír and col. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: MV- Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 str. 37.

⁵ MARTÍNEK, Bohumír and col. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: MV- Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 38.

⁶ MARTÍNEK, Bohumír and col. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: MV- Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 10.

⁷ MARTÍNEK, Bohumír and col. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: MV- Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 38 .

2.1.1 Druhy a příklady mimořádných událostí

Živelní pohroma

- **Povodeň** – Povodně představují pro Českou Republiku největší hrozbu v oblasti přírodních katastrof. Dochází ke ztrátám na životech, ke zničení majetku, ekologické škody a devastace kulturní krajiny. Nejhorším případem byla stoletá voda v roce 2002.⁸
- **Zemětřesení** – zdroje zemětřesení jsou pod zemí a jsou náhlé a zcela nečekané. Zanechává spoušť a desetitisíce mrtvých, velikost se určuje pomocí Richterovi škály. Největší zaznamenané zemětřesení bylo v Komárenském zlomu, kdy se v Komárně zřítilo několik domů a jiné byly zničeny.⁹
- **Velké sesuvy půdy** – k sesuvu dochází, když příroda nebo člověk naruší stabilitu svahu. Jsou často následkem zemětřesení či přívalových dešťů. Dochází k sesuvu laviny kamenů a bahna.¹⁰
- **Sopečný výbuch** – mají zdroj pod povrchem země a ohrožují na celém světě asi 200 milionů obyvatel. Sopečná aktivita se váže na místa s největším výskytem zemětřesení. Oba jevy dokazují geologický život Země.¹¹
- **Orkán, tornádo** – katastrofální vířivé větry, které mají tvar nálevky s průměrem 10 m až 1 km. Vítr může dosahovat až rychlosti 300m/s, ale průměrná rychlost tornáda je 40 km/h, takže je možné ujet autem. Tornádo se označuje v Fujitově stupnici, kdy 7 stupeň je charakterizován jako úplná zkáza.¹²
- **Hurikán, cyklon, uragán** – je vzdušný vír s nízkým tlakem ve svém středu, největší uragán zasáhl Kubu v roce 1926 a měl 6000 mrtvých, tajfun v Japonsku 1934 4000 mrtvých, cyklón v Indii v roce 1999 měl 10000 mrtvých.¹³
- **Extrémní chlad a teplo** – poušť Atacama v Chile je jedním z nejsušších míst na zemi. Za uplynulé šedesátileté období tu bylo zaznamenáno 0,8 mm srážek ročně. Nejstudenější místo je meteorologická stanice Vostok v Antarktidě -55,3 stupňů. Největší výkyvy teplot zažívá městečko Verchojansko na Sibíři, kde jsou teploty od -68 stupňů do 37 stupňů.¹⁴

⁸ VEREŠ, Pavel. *Extrémy počasí*. Praha: Reader's Digest Výběr, 2010 Str. 55.

⁹ VEREŠ, Pavel. *Extrémy počasí*. Praha: Reader's Digest Výběr, 2010 Str. 55.

¹⁰ VEREŠ, Pavel. *Extrémy počasí*. Praha: Reader's Digest Výběr, 2010 Str. 56.

¹¹ POLEDNE. *Největší katastrofy 20. století*. Praha: Volvox Globator, 2000 Str. 23.

¹² VEREŠ, Pavel. *Extrémy počasí*. Praha: Reader's Digest Výběr, 2010 Str. 55.

¹³ POLEDNE. *Největší katastrofy 20. století*. Praha: Volvox Globator, 2000 Str. 34.

¹⁴ VEREŠ, Pavel. *Extrémy počasí*. Praha: Reader's Digest Výběr, 2010 Str. 56.

- **Pád meteoritu** – meteorit je vesmírné těleso, které neshoří v zemské atmosféře a dopadne na zemský povrch. U větších meteoritů vzniká při dopadu exploze a kráter. 30.6. 1908 v Tunguzské oblasti Sibíře tehdejšího Ruska dopadl větší meteorit. V okamžiku dopadu byly zaznamenány celosvětově seizmické otřesy. Meteor zničil plochu o rozloze 2 150 km čtverečních.¹⁵
- **Velký lesní požár** – požár je charakterizován jako nežádoucí a neovladatelné hoření. Ničivý lesní požár za sebou nechá zdevastovanou krajinu, dočerna spálenou. Lesní požár v Yacoltu v Americe zničil 100 000 ha lesa.¹⁶

Havárie

- **Havárie v chemickém provozu**- Jedná se o únik chemických látek z provozu, jde o narušení životního prostředí. 30. Ledna v roce 2000 unikl kyanidový oztok do řeky Tisy a zahynulo 80% ryb.¹⁷
- **Radiační havárie** – havárie spojená s destrukcí nebo komplexním selháním jaderného zařízení veškerého druhu, při kterém dojde k úniku radioaktivních látek, požáry či vzniku tlakové vlny. Největší havárie se stala v Černobyli dne 25. Dubna 1986. Přišlo o život 29 lidí a stovky lidí byly zasaženi ozářením.¹⁸
- **Ropná havárie** – je ekologická katastrofa, která má dlouholeté důsledky pro přírodu a lidi. Dle odborníků vytéká každoročně do moří kolem 350 miliónů litrů ropy. Největší katastrofu představoval únik ropy v Mexickém zálivu v roce 1979, uniklo přes 800 miliónů nafty.¹⁹

Ostatní události

- **Teroristický čin**- teroristy využívané metody jsou atentáty, bombové útoky, únosy osob nebo dopravních prostředků a další násilné akty. Akty násilí bývají plánovány tak, aby u veřejnosti vyvolaly pocit strachu a nejistoty. Někdy má terorismus formu vydírání s cílem dosáhnout splnění politických požadavků. Mezi vedlejší účely teroristických akcí patří získání publicity. Teroristických

¹⁵ VEREŠ, Pavel. *Extrémy počasí*. Praha: Reader's Digest Výběr, 2010 Str. 57.

¹⁶ VIEGUÉ, Jordi. *100 Největších přírodních katastrof*. Dobřeějovice: Rebo Productionns, 2006 Str. 36-37

¹⁷ POLEDNE. *Největší katastrofy 20. století*. Praha: Volvox Globator, 2000 Str. 151.

¹⁸ POLLARD, Michael. *100 největších katastrof*. Praha: Columbus, 1995 Str. 86.

¹⁹ KVARČÁK, Miloš. *Likvidace ropných havárií*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2000 Str. 82.

metod používají zejména skupiny ultrapravicové, ultralevicové, náboženské, národnostně vymezené či revolucionářské.²⁰

- **Sabotáž** – úmyslné a organizované ničení a znemožňování tvorby, nebo maření činností ostatních lidí.²¹
- **Žhářství** – jde o úmyslné založení požáru, v roce 2003 vzplanula diskotéka v Karviné a bylo zraněno 74 osob a jedna byla usmrcena.²²

Živelní pohromy mohou nastat:

1. Rychlým pohybem hmoty
2. Uvolněním energie v hlubinách Země a jejím převedením na povrch
3. Zvýšením vodních hladin řek, jezer a moří
4. Mimořádně silným větrem
5. Atmosférickými poruchami
6. Kosmickými vlivy²³

Živelní pohromy jsou velice rozmanité, a proto je nutná jejich klasifikace, aby bylo možné je vysvětlit. Nejčastěji užívaná klasifikace je tzv. genetická klasifikace – dle místa vzniku.²⁴

2.1.2 Genetická klasifikace

1. Pohromy vznikající pod zemským povrchem - zemětřesení
2. Pohromy vznikající na zemském povrchu – tsunami, sesuvy půdy
3. Pohromy vznikající nad zemským povrchem – cyklóny, tornáda²⁵

K těmto živelním pohromám se přidávají i další účinky, které ohrožují a souvisejí s lidskou civilizací. Například při zemětřesení dochází dále k výbuchům plynu, ke zničení vodních děl, zřícení budov. Při sesuvech půdy dochází ke zničení vodních děl, zničení silnic a železnic. Při sopečném výbuchu dochází ke znehodnocení zemědělské půdy, vyhubení dobytka. Při povodních dochází ke znehodnocení zdrojů pitné vody a

²⁰ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005 Str. 59.

²¹ *Sabotáž*. [on line]. Slovník cizích slov. [cit. 2015-3-10]. Dostupné z WWW: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/sabotaz>>.

²² ŠVANDA, Por. Mgr. Karel. *Požární ochrana – příručka pro podnikatele*. první. Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2004 Str. 59.

²³ ŘÍHA, Milan. *Živelní pohromy*. Praha 9: ARMEX PUBLISHING s.r. o., 2006 Str. 36.

²⁴ ŘÍHA, Milan. *Živelní pohromy*. Praha 9: ARMEX PUBLISHING s.r. o., 2006 Str. 36.

²⁵ KUKAL, Zdeněk. *Přírodní katastrofy*. Praha: HORIZONT, 1982 Str. 140.

dochází k přenosu nakažlivých nemocí.²⁶

Vědecké rozdělení katastrof na tři generace

1. generace – katastrofy civilizační a přírodní, nejvíce zaměřeny na místa s vysokou koncentrací lidí na určitém prostoru, například sportovní akce, masové hudební akce, náboženská shromáždění.²⁷

2. generace- zabývá se terorismem a zbraním hromadného ničení, například kontaminace vodních zdrojů, použití toxických plynů.²⁸

3. generace- katastrofy třetího tisíciletí i bez konkrétního zásahu člověka lze způsobit výpadky počítačových sítí, zhroucení satelitního spojení a komunikačního systému naší civilizace. Katastrofy nazýváme „breakdown“ - zhroucení celých systémů.²⁹

Za mimořádných událostí mají určité orgány možnost vyhlášení krizových stavů, které jsou níže uvedené.

2.1.3 Krizové stavy

Dle závažnosti a rozsahu zasaženého území mimořádnou událostí je možné vyhlásit tzv. krizové stavy. Tyto stavy zvyšují pravomoci územních správních úřadů a vlády při řešení daných situací.³⁰

1) **Stav nebezpečí** může vyhlásit hejtman kraje pro určitá území v kraji nebo jako části. Hejtman smí vyhlásit stav nebezpečí pouze pokud nastane mimořádná událost, kterou nelze zvládnout běžným postupem správních úřadů a složek IZS. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů obsahuje pravomoci, které patří hejtmanovi nebo starostovi obce za stavu nebezpečí. Stav nebezpečí smí trvat nejdéle 30 dní. 30ti denní lhůta může být prodloužena pouze se souhlasem vlády.³¹

²⁶ MARTÍNEK, Bohumír and col. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: MV- Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 15.

²⁷ ŘÍHA, Milan. *Živelní pohromy*. Praha 9: ARMEX PUBLISHING s.r. o., 2006 Str. 15.

²⁸ ŘÍHA, Milan. *Živelní pohromy*. Praha 9: ARMEX PUBLISHING s.r. o., 2006 Str. 15.

²⁹ ŘÍHA, Milan. *Živelní pohromy*. Praha 9: ARMEX PUBLISHING s.r. o., 2006 Str. 16.

³⁰ MARTÍNEK, Bohumír and col. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 21.

³¹ MARTÍNEK, Bohumír. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: MV- Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 21.

2) **Nouzový stav** má právo vyhlásit vláda ČR a to v případě vzniku mimořádné události, která ve velkém rozsahu ohrožuje životy, zdraví, majetkové hodnoty nebo vnitřní bezpečnost a pořádek. Nouzový stav může trvat nejdéle po dobu 30ti dní. Lhůta se může překročit, ale pouze se souhlasem Poslanecké sněmovny.³² Vyhláší se se pomocí právního předpisu Ústavního zákona č. 110/1998 Sb., čl. 5 a 6.³³

3) **Stav ohrožení státu** smí vyhlásit Parlament ČR, pouze pokud je přímo ohrožena svrchovanost státu nebo pokud hrozí ohrožení územní celistvosti nebo demokratického základu státu.³⁴ Vyhláší se Ústavním zákonem č.110/1998 Sb., čl.7.³⁵

4) **Válečný stav** smí vyhlásit Parlament ČR, pokud je Česká Republika přímo napadena agresorem. Nebo v případech kdy musíme plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti hrozícímu napadení³⁶ Vyhláší se Ústavním zákonem č.1/1993 Sb., článkem 43 a Ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., článkem 2.³⁷

³² MARTÍNEK, Bohumír. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: MV- Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 22.

³³ PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009 Str. 25.

³⁴ MARTÍNEK, Bohumír. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: MV- Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 26.

³⁵ PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009. Str. 25.

³⁶ MARTÍNEK, Bohumír. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: MV- Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 26.

³⁷ PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009 Str. 25.

3 OCHRANA OBYVATELSTVA

Ochrana obyvatelstva je velice důležitá kapitola pro tuto práci. Jsou zde vymezené povinnosti civilního obyvatelstva, které jsou povinni provádět za mimořádných událostí. V praktické části práce bude již analyzováno, jak skutečně vzdělání žáci jsou.

Historie ochrany obyvatelstva v několika časových úsecích

Období let 1935 – 1938

V tomto období představuje civilní protiletectká ochrana první historickou etapu v existenci ochrany obyvatelstva v demokratických podmínkách, které ale ihned skončili vznikem Protektorátu Čechy a Morava a Slovenské Republiky.³⁸

Období 1939 – 1945

V roce 1940 postupně přešlo veškeré řízení civilní protiletectké obrany pod protektorátní polici, které měla na starost součinnost ostatních zapojených složek, především jde o Červený kříž a požární jednotky. Od roku 1941 byly všechny složky podřízeny pod říšské složky a začleněny do Luftschutzu.³⁹

Období 1945 – 1951

Období je charakteristické likvidací protiletectké civilní obrany. Po ukončení II. Světové války se již nedbalo tolika na ochranu obyvatelstva před možným vzdušným napadením. 17. Května 1950 byl přijat zákon č. 62/1950 Sb. O ochraně před požáry a jinými živelními pohromami.⁴⁰

Období 1951 – 1957

Je charakterizováno výstavbou a vznikem civilní obrany v centralistickém pojetí totalitního státu, to vše probíhalo pod přímým vlivem Sovětského svazu se zacílením na ochranu proti konvečním zbraním v případě možného ozbrojeného konfliktu. Přijetím Vládního usnesení o civilní obraně ze dne 13. Července 1951 a přílohou bylo Nařízení o

³⁸ KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011 Str. 30.

³⁹ KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011 Str. 30.

⁴⁰ KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011 Str. 31.

základních úkolech a povinnostech v civilní obraně na území Republiky československé tím vznikaly základní prvky organizace civilní obrany.⁴¹

Období 1958 – 1975

Velice kvalitní změny do civilní obrany v padesátých letech přinesl přechod na opatření proti zbraním hromadného ničení. Usnesení vlády Republiky Československé č. 49, o civilní obraně Republiky Československé – díky tomuto usnesení byla obrana vymezená jako organizovaná činnost a souhrn potřebných opatření k zajištění ochrany a obrany civilního obyvatelstva před hrozbou vzdušných útoků, utváření podmínek pro chod hospodářského života při nepřátelských vzdušných útocích a pomáhat při obnově po útocích.⁴²

1975 – 1989

Období se vyznačuje přechodem civilní obrany z rezortu federálního ministerstva vnitra k rezortu federálního ministerstva obrany a snahou zlegalizovat činnost civilní obrany při průmyslových haváriích, živelních pohromách, ale i v době míru.⁴³

Období 1990 – 2001

Jde o činnost civilní obrany v podmínkách demokratické ČSFR a samostatné České Republiky, které se odrážejí v množství systémových, organizačních a legislativních změn. Od roku 1993 se hovoří o civilní obraně a po přijetí nové legislativy v roce 2000 o ochraně obyvatelstva. 1. Července byl ministerstvem obrany zřízen Hlavní úřad Civilní ochrany a regionální úřady Civilní ochrany. V celkovém procesu vývoje bezpečnosti ČR, je nutné si uvědomit, jak velký vliv mělo jednání o vstoupení do NATO v roce 1990 a katastrofické povodně na Moravě roku 1997. V té době v ČR byla reforma veřejné správy, vznikaly kraje a došlo k rušení okresních úřadů.⁴⁴

⁴¹ KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011 Str. 31.

⁴² KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011 Str. 32.

⁴³ KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011 Str. 32.

⁴⁴ KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011 Str. 33.

Současné pojetí

Vysvětluje, jakou pozici má ochrana obyvatelstva dnes, jaké jsou nejdůležitější zásady pro ochranu obyvatelstva a zásady nezbytně nutné pro přežití.

Základním dokumentem pro rozvoj ochrany obyvatelstva v České Republice a v návaznosti na novou legislativu z roku 2000 „Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015“. Koncepce byla schválena usnesením vlády ČR v roce 2002 a následně upravená usnesením vlády ČR roku 2005. V České Republice byl nově zaveden pojem ochrana obyvatelstva 1. 1. 2001 zákonem č. 239/200 Sb. O integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů. Tím to zákonem byla ochrana obyvatelstva chápána jako plnění úkolů civilních úkolů. Přijetím zákona č. 239/2000 Sb. Byl zjednáán převod civilní obrany na ministerstvo vnitra, činnost prováděna Hasičským záchranným sborem České Republiky. Bylo nutné vyřešit problém, kdo bude zajišťovat ochranu obyvatelstva při každodenních mimořádných událostech.⁴⁵

3.1.1 Hlavním cílem ochrany obyvatelstva je

- Že v případě bezprostřední hrozby je dobře informovaný občan schopen sám a správně reagovat.
- Že občan informovaný včas a dobře je základním předpokladem pro úspěšný zásah záchranářů.
- Že díky dobré informovanosti obyvatelstva se napomáhá ke zlepšení přípravy a provádění preventivních opatření ke zvládnání nouzové situace.
- Že se občané více podílejí na spoluodpovědnosti za svoji ochranu.⁴⁶

Zásady pro bezpečnost lidí obsahují:

- Improvizované úkryty
- Používání improvizovaných prostředků ochrany
- Poskytnutí první zdravotnické pomoci
- Pomáhat dalším osobám
- Chování při konkrétním typu nouzové situace⁴⁷

⁴⁵ MARTÍNEK, Bohumír Martínek, *Metodický manuál pro přípravu techniků ochrany obyvatelstva*. Ústřední hasičská škola Jánské Koupele: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2013 Str. 55.

⁴⁶ *Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru. II.* 1. vydání. Brno: Tribun EU, 2011 Str. 40.

Tyto uvedené zásady budou níže popsány v souvislosti s jednou z možných mimořádných událostí, jako je únik toxických chemických látek, proto se bude další podkapitola zabývat ochranou obyvatelstva při úniku toxických chemických látek.

3.1.2 Ochrana obyvatelstva při úniku toxické látky

Pro OB před toxickými chemickými látkami je možné využívat tzv. prostředků individuální ochrany. Ty se dělí na profesionální a prostředky improvizované. Při vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného státu se provádí výdej prostředků individuální ochrany pro určité kategorie osob. Všichni ostatní si mohou nakoupit prostředky ve specializovaných prodejnách. Výdej je v případě krizových situací prováděn pro osoby: děti do 1,5 roku – ty jsou umisťovány do ochranných vaků, děti od 1,5 roku do 6 let používají ochranné kazajky, děti od 6 let do 18 let používají dětské ochranné masky, poté osoby pracující ve zdravotnických a sociálních zařízeních, které sloužící jako doprovod uvedených osob používají ochranné masky. Do konkrétních prostředků individuální ochrany patří ochranný vak pro novorozence až do 18 měsíců (DV-65, DV-75), dětské kazajky pro děti od 18 měsíců do 4 let (DK-62, DK-88), dětské ochranné masky pro děti ve věku 18 měsíců až 12 let (DM-1, CM-3/3H) a na konec ochranné masky pro dospělé a děti starší 12 let (CM-3, CM-4, CM-5). Všechny filtry ve vyjmenovaných maskách nechrání před oxidem uhelnatým a dále poskytují krátkou ochranu proti některým průmyslovým škodlivinám. Pokud dojde při mimořádných událostech k úniku průmyslových škodlivin nebo oxidu uhelnatého dochází nahrazení filtrů za průmyslové typy. Podmínkou pro použití filtrační ochrany je daná koncentrace kyslíku, které je ve vdechovaném vzduchu alespoň 17 obj. %, ale koncentrace škodlivin nesmí přesáhnout 0,5 obj. %. Pokud tato podmínka není splněna, není možné použít k ochraně dýchacích cest ochranu filtrační. Pro ochranu celého povrchu těla se u civilního obyvatelstva využívá prostředků improvizované ochrany. K ochraně těla se používá princip izolační a filtrační, což není úplná analogie s principy ochrany dýchacích cest. Filtrační typ využívá k zadržení škodlivých látek absorpci v impregnaci tkaniny, aniž by proběhla chemická reakce. Izolační typ funguje na prostém zabránění přístupu škodlivin k povrchu kůže. Ochranné oděvy příslušníků HZS ČR fungují na izolačním principu. Oděv je vyroben z neprodyšného materiálu, který nepropouští látky z vnějšího prostředí, ale zároveň

⁴⁷ *Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru II.* Brno: Tribun EU, 2014 Str. 41.

neumožňuje ani dýchání povrchu těla uživatele. Po určité době dochází k přehřátí organismu uživatele. Oděv má omezenou dobu užívání.⁴⁸

Z mnoha zažitých mimořádných událostí se ukazuje, že neznalost hlavních a rozhodujících zásad chování obyvatelstva může až vysoce zvýšit ničivé účinky mimořádných událostí. Hlavním příznakem úniku chemické látky může být například zabarvená mlha, která se drží při zemi, nebo stoupající pára, skvrny na vozovce nebo na hladině vodních toků, náhlé usychání rostlin, neobvyklá intenzita hoření ohně. Charakteristickým rysem úniky toxických chemických látek je, že přichází náhle, zcela nečekaně a že zastihují obyvatelstvo zcela nepřipravené. V těchto případech je samozřejmě nereálné se spoléhat na speciální prostředky individuální ochrany nebo na stálé úkryty. OB v tomto měřítku je nutné brát jako schopnost občana se správně zachovat a dodržovat určité zásady.⁴⁹

Níže jsou popsány zásady, které by měl každý občan znát pro přežití. Jedním z největších důvodů vysokého počtu obětí, je často vznik chaosu a paniky. Lidé se neřídí zásadami, které by jim mohly zachránit život.

3.1.3 Důležitým krokem je vyhledat vhodné místo pro ukrytí

to záleží i na tom, kde se v dané situaci člověk nachází. Pokud jsou lidé venku nebo v autě musí vstoupit do nejbližší budovy. Pokud daná situace neumožňuje opustit vozidlo je důležité se co nejrychleji vzdálit od místa spojeného s únikem nebezpečných chemických látek. Ve voze se nesmí větrat, klimatizace musí být vypnutá i jiné ventilace. Pokud jsou lidé ve svých bytech, zůstávají zde. Žákům ve školách rozdávají pokyny učitelé. Řada chemických látek je těžší než vzduch a proto se nacházejí při zemi. Proto je lepší vyhledat úkryt ve vyšších patrech budov. Při výběru budovy, kde se člověk ukryje, je důležité, aby budova měla více než jednu místnost a více než jedno patro.⁵⁰

3.1.4 Utěsnit místnost

v místnostech je důležité utěsnit všechna okna, dveře či větrací otvory pomocí samolepící pásky či polyetylenových folií. Tím se zabrání vstupu chemické látky do

⁴⁸ *Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru II.* Brno: Tribun EU, 2014 Str. 71-72.

⁴⁹ *Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru II.* Brno: Tribun EU, 2014 Str. 73.

⁵⁰ *Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru II.* Brno: Tribun EU, 2014 Str. 74.

místnosti, kde se lidé ukrývají. Průnik látek okny je možné snížit díky namočení záclon do vody, do vody s octem, do vody s kyselinou citrónovou. Důležité je utěsnit klíčové dírky a prahy pod dveřmi. Pokud je dostatek času je nutné uzavřít všechna okna v budově, aby nedocházelo ke komínovému efektu a k rozptýlení látky po celé budově.⁵¹

3.1.5 připravit si prostředky improvizované ochrany

v situacích kdy dojde k úniku látek, může nastat situace, že lidé budou muset nějakou dobu setrvat v zamořeném prostoru. Nebo jím procházet při evakuaci. Pro tento případ je důležitým chránit dýchací cesty a povrch těla pomocí prostředků individuální ochrany. V dnešní době se s jejich výdejem civilnímu obyvatelstvu nepočítá. Nejdůležitější je při improvizované ochraně využít vhodných součástí oděvu. Ochrana dýchacích orgánů je nejdůležitější, protože ústa a nos jsou hlavní přístupovou cestou pro chemické látky do organismu. Pro ochranu stačí použít mokrá kapesník, ručník nebo utěrku. Vlhká tkanina funguje jako bariéra a voda řadu plynů rozpouští. Za nějakých situací je možné uvažovat o využití určitých impregnačních látek, které zvyšují sorpční kapacitu jednoduchých improvizovaných prostředků ochrany dýchacích cest. Využití impregnačních látek závisí na chemickém charakteru toxické chemické látky. Vychází se z úvah, že je možností využívat látky, které jsou běžně dostupné v každé domácnosti. Stačí vhodnou tkaninu namočit do roztoku octa nebo kyseliny citrónové pro zvýšení účinku. V konkrétní situaci úniku toxické chemické látky je velice důležitá rychlá informovanost o látce, která unikla. Oči si lze chránit využitím plaveckých, potápěčských, lyžařských brýlí. Je ale nutné ucpat větrací otvory v brýlích. Pokud nemáte k dispozici žádné ochranné brýle je možné použít průhledný igelitový sáček přetažený přes hlavu a stažený tkanicí. Pro ochranu celého těla se může použít igelitový plášť do deště, gumové holinky, kožené nebo gumové rukavice. Pro ochranu hlavy se doporučuje kukla, čepice, kterákoliv pokrývka hlavy. Použité ochranné oděvy je nutné utěsnit u krku, rukou a nohou. Důležité je uvědomit si, že tato ochrana je časově omezená a je možné ji využívat pro rychlý přesun při evakuaci. Po návratu ze zamořené oblasti do úkrytu si osoba musí svléci ochranný oděv a vložit ho do igelitového pytle, který se dobře uzavře a uloží nejlépe mimo místnost. Poté se osoba osprchuje, vyčistí si uši, vypláchne oči a nos a obleče se do čistého oblečení.⁵²

⁵¹ *Ochrana obyvatelstva v případech krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru II.* Brno: Tribun EU, 2014 Str. 74.

⁵² *Ochrana obyvatelstva v případech krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru II.* Brno: Tribun EU, 2014 Str. 75.

3.1.6 Zabezpečit poslech rozhlasu a televize

osoby budou hromadné sdělovací prostředky sledovat, pokud bylo provedeno varování obyvatelstva sirénou jednotným varovným signálem "VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA" - to je kolísaví tón trvající 140 sekund, třikrát opakovaný, po třiminutových intervalech. Je nezbytně důležité sledovat televizi pro získání podrobnějších informací o mimořádné události, o dalších postupech ohroženého obyvatelstva. Dále je důležité věnovat pozornost místním rozhlasům. Tyto zdroje mají přednost, před zjišťováním informací pomocí telefonu. Je nebezpečné riziko, že dojde k přetížení pevné i mobilní telefonní sítě. Toto pravidlo je samozřejmě vyloučeno v případech, kdy občan spatřil nějakou havárii a uvědomí o tom složky IZS.⁵³

3.1.7 Připravit si evakuační zavazadlo a dodržovat zásady pro opuštění bytu

Pokud dojde k vyzvání obyvatelstva pro přesun do úkrytů, nebo pro evakuaci složkami IZS je tedy nutné připravit si evakuační zavazadlo. Je dáno, že každá osoba by měla své jedno evakuační zavazadlo. Ideální je zvolit si kufr na kolečkách, pro jeho snadnou manipulaci. Vhodný je i batoh, protože osoba má volné ruce. Dospělí by měl mít zavazadlo do 25 kg, děti do 10 kg. Evakuační zavazadlo musí obsahovat: osobní doklady jako jsou rodný list, občanský průkaz, cestovní pas, kartu zdravotní pojišťovny. Peníze v hotovosti, platební kartu a další důležité dokumenty jako jsou pojistné smlouvy, stavební spoření. Pravidelně užívané léky nebo důležité zdravotní pomůcky, hygienické a toaletní potřeby. Základní trvalé potraviny, nejlépe v konzervách, dobře zabalený chléb, pitnou vodu na 2 – 3 dny pro každého člena domácnosti. Oblečení odpovídající ročnímu období, přenosné rádio, rezervní baterie, zavírací nůž, svítilnu, spací pytel, mobilní telefon s nabíječkou, šití, psací potřeby, hry pro děti. Evakuační zavazadlo by si měl každý označit štítkem se svým jménem, adresou a číslem na mobilní telefon.⁵⁴

3.1.8 Zásady pro opuštění bytu

Mezi hlavní zásady se počítá uzavření přívodu plynu a vody. Dále se vypínají elektronické spotřebiče, vyjma ledničky a mrazáku, uhasí se oheň v krbu, uzavřou se okna, vypne se ventilace, odstraní se všechny předměty, které mohou bouchnout či podporují hoření. Z bytu odvést domácí zvířata jako jsou psi a kočky. Exotická zvířata

⁵³ *Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru II.* Brno: Tribun EU, 2014 Str. 75.

⁵⁴ *Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru II.* Brno: Tribun EU, 2014 Str. 76.

zásobit potravou a nechat v bytě. Dětem před opuštěním bytu dát do kapes cedulky s jejich jménem, adresou. Důležité je zjistit zda i sousedé vědí o probíhající evakuaci. Pomáhat osobám ve svém bydlišti, které mají sníženou pohyblivost. Uzamknout byt, zajistit všechna okna a dveře proti možnému vloupání. Na dveře se umisťuje oznámení o opuštění bytu a poté se dostavit na místo určené pro evidenci evakuovaných.⁵⁵

Podkapitoly se zabývají nezbytně důležitou preventivní činností a výchovou. Budou popsány organizace, které napomáhají k větší informovanosti civilního obyvatelstva. Ale i vzdělávání řídicích pracovníků a složek IZS, které jsou nepostradatelné při mimořádných událostech. Vzdělávání pracovníků je stejně tak důležité, jak vzdělávání obyvatelstva. V případě lépe informovaného obyvatelstva, budou mít složky IZS méně práce.

Preventivně výchovná činnost a její provádění

Společnost se musí umět bránit nástrahám života, které přicházejí náhle a ohrožují lidské životy, zdraví, majetek a životní prostředí. Společnost musí mít odpovídající právní prostředí, utvořený účinný záchranný systém, odborně způsobilé záchranáře a řídicí pracovníky, disponovat moderní a účinnou technikou a věnovat se přípravě obyvatelstva k sebeochraně a k napomáhání druhým při mimořádné události. Začátkem příznivých změn byl rok 2001, byl ukončen převod výkonu státní správy ve věcech civilní ochrany z výkonu působnosti Ministerstva obrany do výkonu působení Ministerstva vnitra. Do platnosti přišly krizové zákony. Koncepce ochrany obyvatelstva byla schválena a koncepce vzdělávání v oblasti krizového řízení a její uskutečnění a byly vytvořeny podmínky pro správný chod integrovaného záchranného systému.⁵⁶

Dále jsou uvedena místa, kde se provádí školení a organizační zabezpečení odborné přípravy personálu.

Ve vzdělávacích zařízeních HZS ČR probíhá teoretická příprava velitelů, zdravotníků, chemiků, laborantů, průzkumníků a dozimetristů pro funkci v zařízení civilní ochrany.

- Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč pro Pardubický,

⁵⁵ *Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru II.* Brno: Tribun EU, 2014 Str. 77.

⁵⁶ MARTÍNEK, Bohumír and col. *Ochrana člověka za mimořádných událostí.* Praha: MV- Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 75.

Královéhradecký a Liberecký kraj.

- Vzdělávací zařízení HZS Plzeňského kraje v Třemošné pro Plzeňský, Karlovarský a Ústecký kraj.
- Vzdělávací zařízení HZS Středočeského kraje v Kamenici pro hlavní město Praha, Středočeský a Jihočeský kraj.
- Vzdělávací zařízení HZS Jihomoravského kraje v Tišnově pro Jihomoravský kraj a kraj Vysočina.
- Vzdělávací zařízení HZS Olomouckého kraje v Olomouci pro Olomoucký, Moravskoslezský kraj a Zlínský kraj.⁵⁷

Protože pohromy jsou stálou součástí lidského života, je nutné s nimi počítat. Lidé musí být připraveni na zajištění přežití a obnovu nového rozvoje společnosti po mimořádné události. V případě většího narušení běžného režimu státu, organizace či podniku, v kterém jde o existenci státu, organizace, podniku, které je nad zvládnutí výkonných složek, se koordinují specifické typy řízení pro zvládnutí krizových situací. Při kterých se mohou využívat specifické rezervní zdroje, síly a prostředky a zavedení zvláštního režimu správy v daném zasaženém území, nebo v konkrétním objektu, který spočívá v omezování práv a svobod občanů a určité konkrétní povinnosti právnických, fyzických osob a občanů.⁵⁸

Jako odborně vyškolený je považován velitel, zdravotník, chemik, laborant, průzkumník a dozimetrista, kteří absolvovali nejméně 16 hodin teoretického vzdělání ve vzdělávacím zařízení HZS ČR a 4 hodiny praktické přípravy v místě zřizovatele civilní ochrany a ti, kteří danou přípravu ve stejném rozsahu zopakují každé 2 roky. Za odborně připraveného je považován po absolvování praktické přípravy v rozsahu 4 hodin za 2 roky je pomocník, obsluha, řidič, pozorovatel, směrník, nosič, člen zabezpečující dekontaminaci a člen výdeje prostředků individuální ochrany. Zaměření odborné přípravy je na určení místa a úlohy zařízení civilní ochrany při vzniku mimořádné události, na koordinaci se složkami IZS a na zvládnutí úkolů, vycházejících z funkce se zaměřením na opatření ochrany obyvatelstva. Mezi opatření uskutečňované pro ochranu obyvatelstva patří ukrytí, evakuace, nouzové přežití, poskytnutí první

⁵⁷ KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. Str. 33.

⁵⁸ PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. St. 59.

pomoci, vyprošťování, dekontaminace, výdej prostředků individuální ochrany.⁵⁹

Plnění těchto humanitárních úkolů, jejichž hlavním cílem je chránit civilní obyvatelstvo před nebezpečím, napomáhat při odvracení nepřátelských akcí nebo pohrom vytvoření nezbytných podmínek pro přežití. Pomocí odborného proškolení a výcviku si řídicí pracovníci osvojují soustavy normativně stanovených odborných vědomostí, dovedností, návyků a speciálních schopností. Cílem dané přípravy je teoretickým vyučováním a odborným výcvikem je příprava začínajících zájemců o danou profesi a zároveň sejde o utvoření pracovního a morálního profilu jedince. Organizace civilní ochrany jsou jednotky instituce organizovány a zmocněny příslušnými orgány dané strany v konfliktu pro zvládání úkolů, které směřují k ochraně obyvatelstva. Personál organizací civilní ochrany jsou osoby, které jsou určeny danou stranou v konfliktu k plnění pouze úkolů, které směřují k ochraně obyvatelstva. Včetně personálu určeného příslušným orgánem této strany výhradně k řízení těchto organizací.⁶⁰

3.1.9 Výchova a výuka

Výchova je soustavná, organizovaná a cílená činnost, které formuje osobnost člověka. Společně s vyučováním je utvářen proces vzdělávání. Výchova se zabývá péčí o tělesný a duševní vývoj člověka, dále jde o osvojení určitých návyků a činností, praktických dovedností, určitých pravidel chování a norem, rozvoj potřeb, zájmů a citů pro začlenění se do výrobní a jiné společenské aktivity.⁶¹ V časech se mění systém vzdělávání a v každých zemích je odlišný. Náš systém vzdělávání začal asi v polovině minulého století, udává všeobecný rozhled a kvalitní vzdělávání v základních předmětech a velmi dobré znalosti v technologiích a přírodních vědách. Při procesu vzdělávání jsou organizované činnosti, které probíhají podle stanoveného pořádku a mají konkrétní cíle. Činnosti jsou charakterizovány určitými kombinacemi kolektivního a individuálního vyučování, různými stupni samostatnosti osob a odlišnými způsoby řízení učebního procesu. Neustálá potřeba vzdělávání lidí vyplývá z našich potřeb a získané praxe. V historické době se cíl a obsah vzdělávání, organizace, forma a

⁵⁹ KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011 Str. 45.

⁶⁰ KROUPA. *Ochrana obyvatelstva*. Praha 9: Armex publishing, 2006 Str. 40.

⁶¹ PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010 Str. 36.

prostředky podstatně změnily podle změn ve společenských vztazích.⁶² Kvalita vzdělávání je charakterizována uceleností znalostí a ne množstvím poznatků. Analýza dnešní doby ukazuje, že pro kvalitní zajištění bezpečnosti je třeba na všech úrovních systému vzdělávání poskytovat neustálé vzdělávání všech složek lidské populace proto, aby se lidé mohli sami chránit před dopadem pohrom, které lze v běžném životě očekávat a aby svým jednáním ne přispívali ke zhoršení dopadů pohrom. Škola by měla poskytovat základy pro vzdělávání v předmětné oblasti. Škola funguje jako instituce, která slouží k realizaci systematického a plánovitého vzdělávání a pomáhá k výchově dětí, mládeže a dospělých. Další vzdělávání musí zajišťovat veřejná správa, především vzdělávání v oblasti veřejného zájmu, jako je řízení bezpečnosti cílené na bezpečí a udržitelný rozvoj území. V dnešní době nejvíce naplňuje systém vzdělávání v předmětné oblasti Hasičský záchranný sbor ČR. Systém bohužel není komplexní, protože je poplatný znalostem daných příslušníků, kteří potřebné vzdělávání poskytují.⁶³

3.1.10 Specifická výchova a vzdělávání technických a řídicích pracovníků

Odborné vzdělávání a teoretický výcvik je proces, při kterém jde o osvojování soustavy normativně stanovených odborných vědomostí, konkrétních dovedností, návyků a speciálních schopností pro technické a řídicí pracovníky a včetně jejich institucionálního zabezpečení. Cílem odborného vzdělávání a teoretického výcviku uskutečňovaného formou teoretického vyučování a odborného výcviku je všestranná příprava mladých kádrů na výkon profesí při dnešním utváření žádoucího pracovního a morálního profilu každého jedince. Lze konstatovat, že úroveň odborného vzdělání v České Republice je nadprůměrná až vysoká z hlediska uplatnění našich specialistů ve světě. Pro udržení současné úrovně je třeba pečovat o kvalitu a úroveň vzdělávání, jak na středních školách, tak i na vysokých školách a dále jí udržovat v rámci celoživotního vzdělávání. Kromě hasičských záchranných sborů krajů se na odborné přípravě členů jednotek sboru dobrovolných hasičů obce podílí i vzdělávací zařízení občanských sdružení. U nás jde především o ústřední hasičské školy v Jánských Koupelech a Bílých Poličanech. Kurzy nejsou zaměřeny jen na činnost jednotek SDH, ale i na plnění úkolů obcí při řešení mimořádných událostí, nebo se na preventivně výchovnou činnost mohou zaměřovat členové SDH a i další osoby, které jsou potřeba v obci při řešení mimořádné události. Nárok na poskytování informací o patření k zabezpečení ochrany

⁶² PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010 Str. 36.

⁶³ PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010 Str. 36.

obyvatelstva mají všechny osoby, které pobývají na území České Republiky. Mají nárok i na poskytování instruktáží a potřebných školení, které využijí při své činnosti za mimořádných událostí. Všechny poskytované informace jsou součástí preventivně výchovné činnosti, která je uskutečňována orgány veřejné správy, podniků, medií či občanských sdružení. Obsahem a zaměřením formy preventivně výchovné činnosti v oblastech požární ochrany se vychází z platných právních předpisů. Dále se vychází z potřebného dosažení a daných dovedností obyvatelstva při jeho chování za rizika mimořádných událostí.⁶⁴

Povinnosti vzdělávat v této oblasti přísluší:

- Hasičskému záchrannému sboru ČR
- Obecním úřadům
- Právníkům a podnikajícím fyzickým osobám⁶⁵

Hasičský záchranný sbor ČR si sám stanoví způsob, obsah, ale i zaměření preventivně výchovné činnosti. Nejčastěji jsou součástí obsahu témata jako:

- Místa a zdroje, kde je riziko možného vzniku mimořádných událostí a daná opatření, které je možné provést. Opatření vedou ke snížení dopadu mimořádné události a k záchraně lidských životů, majetku.
- Další součástí jsou možnosti varování obyvatelstva, potřebná čísla pro tísňová volání.
- Poskytují informace o tom, jak se vyvarovat možnosti vzniku požáru.
- Vysvětlují používání hasičských přístrojů
- Dále učí obyvatele, jak se zachovat při vzniku mimořádné události, jako jsou třeba povodně, požáry či úniky plynu⁶⁶

⁶⁴ MARTÍNEK, Bohumír. *Metodický manuál pro přípravu techniků ochrany obyvatelstva*. Frýdek-Místek: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2011 Str. 11.

⁶⁵ MARTÍNEK, Bohumír. *Metodický manuál pro přípravu techniků ochrany obyvatelstva*. Frýdek-Místek: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2013 Str. 11.

⁶⁶ MARTÍNEK, Bohumír. *Metodický manuál pro přípravu techniků ochrany obyvatelstva*. Frýdek-Místek: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2013 Str. 12.

Aby vše správně fungovalo a každý věděl, co smí a co ne, máme důležité legislativní předpisy. Za mimořádných událostí nemůže nastat chaos, naopak se musí vše provést rychle a každá složka, ale i právnické a fyzické osoby, musí znát své povinnosti a práva.

4 LEGISLATIVNÍ PŘEDPISY

V oblasti ochrany obyvatelstva existuje celá řada zákonů, kterými se lze řídit. Základními zákony, které se týkají ochrany obyvatelstva a určují povinnosti a práva fyzických a právnických osob jsou tyto níže uvedené.⁶⁷

1. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému viz.schéma č. 1 v příloze

Zákon upravuje povinnosti a práva jak fyzických tak i právnických osob, dále určuje působnost a pravomoci státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků. Zákon konkrétně vymezí práva a povinnosti v oblasti ochrany obyvatelstva ministerstvům a jiným ústředním správním úřadům, generálnímu ředitelství hasičského záchranného sboru, hasičským záchranným sborům krajů, orgánům krajů a orgánům obcí s rozšířenou působností. Integrovaný záchranný sbor tvoří základní a ostatní složky IZS. Při provádění záchranných a likvidačních prací poskytují okamžitou pomoc obyvatelům zasaženým mimořádnou událostí.⁶⁸

Základní složky IZS

- Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR),
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí,
- zdravotnická záchranná služba,
- Policie České republiky.⁶⁹

HZS ČR zřizuje zákon č. 238/2000 Sb. o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně dalších zákonů. Základním úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel a bezprostředně pomáhat při mimořádných událostech.

Jednotky požární ochrany jsou sestaveny zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

⁶⁷ MARTÍNEK, Bohumír Martínek, *Metodický manuál pro přípravu techniků ochrany obyvatelstva*. Ústřední hasičská škola Jánské Koupele: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2013 Str. 26.

⁶⁸ MARTÍNEK, Bohumír Martínek. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 27.

⁶⁹ MARTÍNEK, Bohumír Martínek. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 27.

Policie ČR je zřizována č.273/2008 Sb., o Polici ČR. Hlavním úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejného pořádku, zabraňovat trestné činnosti.

Zdravotnická záchranná služba funguje právním předpisem Vyhlášky ministerstva zdravotnictví ČR č. 434/1992 Sb., o zdravotnické záchranné službě.⁷⁰

Ostatní složky IZS

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (např. obecní [městská] policie, bezpečnostní služby),
- orgány ochrany veřejného zdraví (např. orgány hygieny),
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby (např. plynárenská, vodní, elektrikářská,
- Česká pošta, Báňská záchranná služba, Horská služba, Letecká záchranná služba),
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním
- pracím (např. Český červený kříž, Svaz záchranných brigád kynologů ČR, Svaz civilní obrany ČR, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska).⁷¹

Ostatní složky IZS poskytují pomoc na písemné požádání. Mezi stálé orgány IZS patří operační střediska integrovaného záchranného systému OPIS IZS. Právě na OPIS IZS jsou směřovány tísňová volání z linky 112 a 150. Za řízení a organizaci v oblasti ochrany obyvatelstva při řešení mimořádných událostí zodpovídá v rámci své působnosti a svých kompetencí v souladu se zákonem č. 239/2000Sb., O integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů:

- ministerstva a jiné ústřední správní úřady
- orgány kraje, za ně plní činnost hasičský záchranný sbor kraje
- hejtman
- obecní úřad

⁷⁰ MARTÍNEK, Bohumír a Jan TVRDEK. *Základy integrovaného záchranného systému*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2010 Str. 21.

⁷¹ MARTÍNEK, Bohumír Martínek. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 61.

- starosta obce
- právnické osoby a podnikající fyzické osoby⁷²

Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.

- Vyhláška určuje postupy při zřizování civilní ochrany a při odborné přípravě personálu,
- dále určuje, jakým způsobem budou informovány právnické a fyzické o vzniklém nebo hrozícím nebezpečí, o přípravě potřebných opatření.
- Vyhláška dále určuje technické, provozní, organizační zabezpečení jednotného systému varování a vyrozumění a další způsoby poskytování tísňových informací.
- Způsoby provádění evakuace osob, určuje poskytování úkrytů a rozsah prostředků individuální ochrany obyvatelstva.
- Vymezuje požadavky ochrany obyvatelstva v územním plánování a stavebně technické požadavky na stavby určené civilní ochraně⁷³

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

V oblasti ochrany obyvatelstva je zde důležité ustanovení, které ukládá povinnost jednotkám požární ochrany plnit úkoly v oblasti civilní obrany a ochrany obyvatelstva.⁷⁴

Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany

Vyhláška obsahuje taxativně stanovené úkoly, které jednotky požární ochrany při zásahu provádí nebo na kterých se podílí při zásahu. Jednotky požární ochrany plní úkoly:

- Zdolávání požárů
- Provádění záchranných a nezbytných likvidačních prací
- Poskytují pomoc při evakuaci osob
- Varují obyvatelstvo
- Označují oblasti, ve kterých se vyskytují nebezpečné látky
- Účastní se dekontaminace postižených obyvatel nebo jejich majetku

⁷² MARTÍNEK, Bohumír Martínek. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 62.

⁷³ MARTÍNEK, Bohumír Martínek. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 63.

⁷⁴ MARTÍNEK, Bohumír Martínek. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 63.

- Napomáhají při poskytování podmínek pro nouzové přežití⁷⁵

Zákon č. 238/2000Sb. hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů v platném znění zřizuje Hasičský záchranný sbor České republiky. Hlavním úkolem sboru je chránit životy a zdraví obyvatel, dále také chránit majetek před požárem a poskytovat občanům bezprostřední pomoc při mimořádných událostech. Zákon upravuje jednání, které je nutné pro zajištění bezpečnosti lidí na území našeho státu v případech, kdy dojde k nouzovým situacím.⁷⁶

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně v platném znění utváří podmínky pro platnou ochranu života, zdraví a majetku občanů. Vymezuje poskytování pomoci při živelních pohromách, při mimořádných událostech, práva a povinnosti fyzických a právnických osob.⁷⁷

Zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii určuje policii obecním orgánem, který sestavuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou. Stará se o záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce, a pokud stanoví zvláštní zákon plní i další úkoly. Při výkonu své činnosti spolupracuje s Policií České republiky. Obecní policii vede starosta obce, pokud obecní zastupitelstvo nevybere někoho ze zastupitelstva.⁷⁸

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů určuje úkoly a organizaci řízení Policie. Hlavním úkolem policie je chránit bezpečnost osob a řádu. Policie je součástí IZS a provádí činnosti směřující k záchranným a likvidačním pracím dle zákona. Důležitým úkolem policie je příprava na možné krizové situace a mimořádné události.⁷⁹

Ústavní zákon č.110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky v platném znění určuje to, že stát má základní povinnost zajistit svrchovanost a celistvost České Republiky, dále ochraňovat demokratické základy, chránit životy, zdraví a majetkové hodnoty.

⁷⁵MARTÍNEK, Bohumír Martínek. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 Str. 77.

⁷⁶ PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009 Str. 63.

⁷⁷ PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009 Str. 69.

⁷⁸ PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009 Str. 60.

⁷⁹ PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009 Str. 60.

Zákon vymezuje odpovědnost státu a dalších subjektů za zajištění bezpečnosti České republiky.⁸⁰

Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR stanovuje, že Armádu České republiky je možné využívat i při nevojenských krizových situacích. Nejčastěji je využívána k plnění úkolů Policie ČR, k záchranným pracím při pohromách a k odstraňování následků škod za použití vojenské techniky. Při použití armády k záchranným a likvidačním pracím při pohromách jde o krátkodobé koordinované vojenské útvary. Pomoc armády si může vyžádat hejtman kraje a starostové obce, v jejichž obvodu došlo k pohromě.⁸¹

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatření pro krizové stavy v platném znění upravuje přípravu hospodářských opatření pro krizové stavy a pro přijetí hospodářských opatření na zajištění krizových stavů a přijetí opatření po vyhlášení krizových stavů. Je zde systém nouzového hospodářství, systém hospodářské mobilizace, použití státních hmotných rezerv, výstavbu a údržbu infrastruktury a regulační opatření.⁸²

4.1.1 Vývoj Ženevských úmluv

Po I. Světové válce byl kladen větší význam na kodifikaci mezinárodního práva. Díky většímu důrazu na kodifikaci bylo možné pozorovat dvě základní tendence. První se snažila omezovat, nebo úplně zakázat užívání některých zbraní a druhá, novější tendence směřovala k ochraně obětí zasažených válkou, na raněné, nemocné, bez domova, ale i na civilní obyvatelstvo, a válečné zajatce. Z druhého směru se vytvořilo mezinárodní humanitární právo, tak jak ho dnes známe. Po podepsání Ženevského protokolu v roce 1925 o zákazu používání za války dusivých, otravných a jiných plynů a o zákazu bakteriologických způsobů vedení války byly zcela vypuštěny z boje zbraně. Vyústilo tím snažení po I. světové válce. Mezi další důležité Ženevské úmluvy z roku 1929 patří úmluva o zacházení s válečnými zajatci a o zlepšení transportu raněných a nemocných z bojiště. V Ženevě byly podepsány další čtyři úmluvy o ochraně obětí ozbrojených konfliktů, k podpisu došlo dne 12. srpna roku 1949. Nové úmluvy měli

⁸⁰ PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009 Str. 39.

⁸¹ PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009 Str. 50-51.

⁸² PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009 Str. 69.

revidovat předchozí úmluvy, ale rovněž šlo i o reakci na kruté chování páchané na obětech během II. Světové války. Hlavním pilířem všech 4 úmluv je lidskost. Lidé, kteří jsou chráněni úmluvami musí být za všech situací chráněni a respektováni a musí s nimi být jednáno bez jakékoliv diskriminace.⁸³

4.1.2 Dodatkové protokoly

Pro základ pilířů mezinárodního humanitárního práva byly použity Ženevské koncepce. Přišlo, ale zjištění, že ochrana Ženevskou úmluvou poskytovaná civilnímu obyvatelstvu je nedostatečná po odezvě na reálné situace. Úmluvy nechránily osoby civilního obyvatelstva před nebezpečím způsobeným válkou, ale chránily je pouze na okupovaném území. Úmluvy nechránily příslušníky bojující národně osvobozeného hnutí a partyzánů.⁸⁴

Dne 12. srpna roku 1949 byly přijaty dodatkové protokoly k Ženevským úmluvám na ochranu obětí válek. První dodatek z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů, přijat byl 8. června 1977. Druhý dodatek z 12. srpna 1949 o ochraně obětí ozbrojených konfliktů, které nejsou mezinárodního charakteru, byly přijaty 8. června 1977. Třetí dodatek z 12. srpna 1949 o přijmutí dalšího rozeznávacího znaku, byl přijat dne 8. prosince 2005. Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna roku 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů z 8. června byl prvním dokumentem pro základy mezinárodního humanitárního práva, který se ve svých člancích zabývá problematikou civilní obrany. Dodatkový protokol přímo vytyčuje ochranu jednotlivce ve válce. Smluvní strany mají povinnost stíhat každého a trestat, kdo jakýmkoliv jednáním hrubě poruší ustanovení Protokolu. Trestán bude nejen ten, co se hrubého porušení dopustil, ale i ten co k hrubému porušení Protokolu vydá rozkaz. Toto pravidlo vychází ze zkušeností z válek ve Vietnamu a na Blízkém východě. Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám 12. srpna roku 1949 o ochraně obětí ozbrojených konfliktů nemající mezinárodní charakter z 8. června 1977 – Protokol II určil v systému humanitárního práva pravidla, kterými je nutné se řídit v časech ozbrojených konfliktů vnitřního charakteru. Je zde snaha o vytvoření ochranného režimu za občanských válek, který používají pro oběti mezinárodních konfliktů. Další dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna

⁸³ KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. Str. 25.

⁸⁴ KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. Str. 26.

roku 1949 o přijetí dalšího rozeznávacího znaku z 8. Prosince 2005 – Protokol III, který se zabývá dalším rozeznávacím znakem. Nový znak byl nazván „červený krystal“ . Vznik nového rozeznávacího znaku byl důležitý pro zabezpečení ochrany v případech, kdy znaky červeného kříže a červeného půlměsíce budou vnímány jako neutrální.⁸⁵

4.1.3 Přijetí Ženevských úmluv a Dodatkových protokolů do našich podmínek

„Česká Republika ratifikovala výše uvedené Ženevské úmluvy vyhláškou 65/1954 Sb. A Dodatkové protokoly Sdělením Federálního ministerstva zahraničních věcí 168/1990 Sb.“⁸⁶

Dodatkovým protokolům I a II dalo souhlas Federální shromáždění Československé socialistické republiky a prezident Československé socialistické republiky je ratifikoval. Ratifikační listy jsou uloženy u Švýcarské spolkové rady a dodatkové protokoly vstoupily v platnost na základě článků 95, odst. 1 a článek 23, odst. 1 dnem 7. Prosince 1978. Pro Českou a Slovenskou Federativní Republiku vstoupily v platnost dne 14. srpna 1990. Česká Republika podepsala Dodatkový protokol III v Bernu 12. dubna 2006, v platnost vstoupil již 14. ledna 2007. Ženevské protokoly mají velice důležitý význam. Přesto že, docházelo v minulosti k porušování daných pravidel v protokolu, staly se součástí bezpečnostní reality v posledních šedesáti letech a i dodnes představují záruku ochrany obyvatelstva. V budoucnu, ale bude nutná diskuse pro možnou úpravu Ženevských protokolů, tak aby reagovaly na současné problémy a nové poznatky. Měly by být více přizpůsobeny současným hrozbám v oblasti bezpečnosti, jako jsou teroristické skupiny a živelní pohromy. Dále se budou muset přizpůsobovat se novým rozměrům konfliktů, kde jde především o občanské války a asymetrické konflikty. Jediným úkolem civilní obrany před rokem 1989 bylo chránit občany před následky válečných konfliktů. Dnešní hrozby 21. Století jsou ale velice odlišné a proto se nové pojetí ochrany obyvatelstva soustřeďuje nejvíce na hrozby, kterou mohou nastat v běžném životě, jako jsou živelní pohromy, technické a

⁸⁵ KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. Str. 39.

⁸⁶ KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. Str. 55.

průmyslové havárie, nákazy, požáry či teroristické útoky. Všechny tyto mimořádné události mohou nastat kdykoliv a zcela nečekaně na rozdíl od války.⁸⁷

⁸⁷ KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. Str. 56.

5 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

KŘ je velice dobře propracovaný systém, který je nepostradatelný za MU. Každý ví, co má na starosti a jak postupovat. Vymezuje možné postupy a nástroje pomoci, kterých dochází k ochraně obyvatelstva.

Do základních funkcí státu patří zajišťování ochrany a rozvoje lidské společnosti, to ale není možné provést bez zajištění bezpečného prostoru, ve kterém žije daná lidská společnost. A proto je současným nejvyšším cílem mezinárodních organizací jako je NATO, OECD a EU, dále vlád a veřejné správy zajistit bezpečný prostor pro 21. Století. V dnešní době je ale zcela jisté, že cíle nemohou dosáhnout jmenované organizace bez participace fyzických a právnických osob a bez účasti občanů, a proto se utváří komplexní systém pro řízení bezpečnosti. Řízení státu obsahuje v základním pojetí vedení, správu, ovládání a úřední projednávání věcí veřejných. Jde o dosažení určitých cílů, ke kterým se dojde uvědomělou činností lidí.⁸⁸

Uvědomělá činnost lidí je důležitá pro další kroky. Analýza vývoje životního prostředí i vývoje politické a ekonomické situace ve světě dokazuje, že je důležité být připraven na řešení případů a akcí, které poté svou intenzitou dopadu vyvolají kritické situace, které se mohou změnit v závažné krize až humanitární katastrofy. Koncept lidské bezpečnosti závisí z hlediska lidského bezpečí, rozvoje lidského systému, existence a stability a dále je implementován řízením bezpečnosti do praxe. Na moderně utvořený systém řízení bezpečnosti musí navazovat model krizového řízení, který je dále navázán na model nouzového řízení. Hlavním cílem je za všech situací zajistit ochranu životů, majetku, zdraví, životního prostředí, infrastruktury a technologií, které jsou nezbytně důležité pro přežití lidí. Pro mobilizaci koordinaci využití národních zdrojů, koordinaci činností takových jako jsou systémy vyrozumění, systém záchrany a zdravotnické služby, které pak snižují dopad živelních či jiných pohrom.⁸⁹

Nástroje pro řízení lidského systému

- Řízení založené na kvalifikovaných datech, správných metodách rozhodování.
- Výchova a vzdělávání občanů
- Specifická výchova technických a řídicích pracovníků

⁸⁸ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009 Str. 21.

⁸⁹ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009 Str. 22.

- Nástroje, které jsou potřeba pro regulaci procesů, které by mohly směřovat k výskytu pohromy.
- Inspekce
- Výkonné složky ke zvládnutí nouzových situací
- Systémy ke zvládnutí kritických situací
- Bezpečnostní, nouzové a krizové plánování
- Specifický systém řízení pro zvládnutí kritických situací⁹⁰

5.1.1 Pozice krizového řízení v celkovém systému řízení

Vývoj lidského systému, jak v čase, tak i v prostoru je z hlediska člověka a jeho přání ohrožován jevy i událostmi, které jsou již v systému vrozené – inherentní a od určité velikosti mají nežádoucí dopady pro člověka. Způsobují škody na životech, zdraví, majetku. Člověk rozumný pomocí svého intelektu si pomáhá různými procesy, ději, jevy a událostmi v lidském systému pochopit a usměrnit ta, aby byl schopný pro sebe zajistit bezpečný prostor s udržitelným rozvojem. Proto se využívá nástroj Systém řízení věcí veřejných, který byl založen ústavou zákon č. 1, 1993 Sb. Tento zákon zajišťuje s ohledem na chráněné zájmy ČR a se zaměřením na vytipované pohromy je řízení věcí veřejných, které zahrnuje: prevenci pohrom, připravenost na zvládnutí pohrom, odezvu na pohromy s hlavním cílem stabilizovat postižené území, obnova území po pohromě s hlavním cílem obnovit a nastartovat nový rozvoj území.⁹¹

Systém řízení věcí veřejných v České Republice a i ve všech ostatních vyspělých zemích vychází z toho, že souvislosti s možným výskytem pohrom musíme rozlišovat do tří možných situací:

1) normální situace – situace, kdy se neobjevila žádná pohroma, nebo jen taková, které se dá zvládnout běžně pomocí systému řízení. Konkrétně jde o situace běžné jako sníh, déšť, výpadky energií.

2) nouzová situace – to nastává situace, které již způsobuje nepříznivé dopady. Na zvládnutí těchto situací jsou vypracované speciální plány a speciální výkonné složky jako je IZS, Hygienická služba, Veterinární péče apod.

⁹⁰ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. 1.vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009 Str. 22-23.

⁹¹ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. 1.vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009 Str. 26.

3) kritické situace – jsou situace, kde již nastávají nepřijatelné dopady, které podstatně ohrožují člověka. Pro danou situaci jsou vypracovány speciální plány a speciální způsob řízení.⁹²

Kvůli těmto třem situacím má systém řízení věcí veřejných tři úrovně. Úroveň základní, zde jde o udržitelný rozvoj základních chráněných zájmů. Nouzové řízení chrání základní zájmy, stabilizuje situace, nastartuje další rozvoj za pomoci standardních zdrojů, sil a prostředků. Krizové řízení řeší krizové situace, kdy jde o záchranu lidských životů a zdraví lidí, stabilizaci situace, obnova rozvoje za pomoci standardních i nestandardních zdrojů, sil a dostupných prostředků. Koordinující roli pro systém řízení věcí veřejných má vláda a jí řízená státní správa a v přenesené působnosti i územní samospráva. Role pro ostatní účastníky jsou dány legislativou. Dá se říct, že systém řízení věcí veřejných je v daném pojetí aplikovatelný na území i stát. Hlavním cílem je udržitelný rozvoj státu a bezpečnost. Pro zabezpečení fungujícího krizového i nouzového řízení je třeba mít funkční organizační strukturu, která pracuje trvale pro oblast plánování a připravenosti, dále výkonné složky pro zvládání nouzových situací i dočasné orgány, které pracují během velkých nouzových situací a za krizových situací. Rozdíly mezi třemi uvedenými stupni jsou hlavně v časové naléhavosti aplikace opatření, v používaných typech opatření a činnostech a ve vymezených prioritách řízení. Normální řízení je zaměřené více na udržitelný rozvoj, bezpečí. Má velké časové rezervy, je zde možnost sbírání dat a použití analýz. Tím se hodně liší od nouzového a krizového řízení.⁹³

Cílem nouzového a krizového řízení je zajistit aby:

- Každá nouzová situace byla dobře zvládnutelná, a aby byl rychlý nástup obnovy.
- Žádná nouzová situace se nevymkla kontrole a přerostla v kritickou situaci.
- Žádná kritická situace neměla dlouhé trvání a došlo rychle k obnově.⁹⁴

Mezi hlavní cíle krizového řízení na úrovni státu je:

- Neustálá garance veřejných služeb a nepřerušování funkčnosti infrastruktury za krizových situací.

⁹² ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009. Str. 23-24.

⁹³ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009. Str. 27.

⁹⁴ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009. Str. 28.

- Ochrana lidské civilizace, sociálně ekonomického života, zachování národního dědictví a významných kulturních památek.
- Koordinování správy společnosti tak, aby za krizových situací byly ztráty na životech a majetku v přijatelné míře. Toho se snaží dosáhnout pomocí programů na zmírnění, připravenost, výcvik, zásah a na odezvu pro případy výskytu každé relevantní pohromy.⁹⁵

Je důležité uvědomit si rozdíl mezi přístupem ke krizovému řízení v NATO a v EU. NATO využívá v krizovém řízení strategických konceptů aliance, podle nich provádí prevenci konfliktu díky řízené odezvě a připravenosti na zásah pro všechny úrovně krizí. Krizí jsou chápány národní nebo mezinárodní situace, při kterých dochází k ohrožení prioritních hodnot, zájmů a cílů, které se dělí na ekonomické, vojenské, politické, sociální aj. Ve většině případů jde o smíšený typ krize.⁹⁶

5.1.2 Činnosti krizového řízení

- Pomocí sledovaného systému monitoring situace.
- Podpora pro detekci kritické situace.
- Zajištění připravenosti na zvládnutí kritické situace
- Příprava a procvičování režimových opatření
- Zvládnutí kritické situace a nastartování obnovy
- Provedení obnovy a postupné nastartování dalších účinných preventivních opatření na ucelení organizační jednotky.⁹⁷

Při řízení odezvy na kritickou situaci si musí každý řídicí pracovník uvědomit, že zde existuje velký rozdíl mezi prosazováním politiky a krizovým řízením. V krizovém řízení si každý musí uvědomit:

- Že kritická situace může kdykoli nečekaně vzniknout
- Že je nutné se neustále vzdělávat, aby mohli správně rozeznat příznaky blížící se kritické situace
- Že je nutné se neustále věnovat přípravě na zvládnutí kritické situace⁹⁸

⁹⁵ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009 Str. 28.

⁹⁶ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009 Str. 28.

⁹⁷ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009 Str. 29.

⁹⁸ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009 Str. 29.

Mezi základní pravidla při rozhodování patří, že při odezvách na kritickou situaci se postupuje dle základního scénáře odezvy, proto aby nedocházelo k časovým prodlevám. Existují i určitá specifika krizového plánování – krizové plánování navazuje na nouzové plánování, ale je využíváno jen pro pohromy, které mohou vyvolávat kritickou situaci svým rozsahem či intenzitou působení na lidi. Cílem není udržitelný rozvoj, ani dosažení bezpečného území.⁹⁹

Zásady pro připravenost na řešení kritických situací

- Je důležité identifikovat a charakterizovat hrozící kritické situace v organizační jednotce a v jejím blízkém okolí.
- Vypracovat plán na řízení kritických situací.
- Být stále připraven na nejhorší.
- Rozvíjet své systémy pro odezvu, aktualizovat a prověřovat systém pro předávání informací.
- Mít seznam kontaktů stálých řídicích pracovníků i důležitých složek odezvy.¹⁰⁰

5.1.3 Specifické nástroje pro podporu krizového řízení

1. Vytvoření krizového štábu, mechanismu na jeho svolávání a systém práce.
2. Vypracovaná analýza potenciálních ohrožení organizační jednotky, která je chápána jako otevřený systém, který je ohrožován škodlivými jevy jak uvnitř tak zvenčí.
3. Vytvoření plánu pro zvládnutí kritické situace, který bude obsahovat informace o dostupných zdrojích, silách a prostředcích pro zvládnutí kritických situací v organizační jednotce, plánu poplachu a provádění identifikace zvláštních nebezpečí.
4. Provádění výměny informací s dalšími orgány pro zvládnutí kritických situací, které by mohly poskytnout pomoc.
5. Provádění výcviku a školení vedoucích pracovníků.
6. Školení a výcvik bezpečnostních složek, obyvatelstva a institucí.
7. Provozování praktického cvičení.¹⁰¹

⁹⁹ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. 1.vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009 Str. 30.

¹⁰⁰ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. 1.vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009 Str. 31.

¹⁰¹ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. 1.vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009 Str. 31.

Připravenost a odezva na nouzové i krizové situace je v organizačních jednotkách na 4 principech

1. Každý řídicí pracovník odpovídá za nouzovou a krizovou připravenost, na zvládnutí obnovy ve svém úseku, kde pracuje. Pokud situace přesahuje jeho možnosti řídicí pozice je kodifikován rozšiřujícím se systémem odezvy.
2. Přístupy při všech ohroženích spočívají na optimalizaci zdrojů pro potřebné plánování o odezvu, utváří se všeobecně využívané scénáře pro zásahy a možné modifikace v závislosti na možných momentálních situacích.
3. Na systému bloků je založen systém plánů odezvy, které je možné podle potřeby propojovat do větších bloků.
4. Nouzová a krizová připravenost jsou opatření centrálně řízené.¹⁰²

¹⁰² ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. 1.vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009 Str. 30.

6 Dotazníkové šetření

Hlavním cílem dotazníkové šetření bylo zjistit pomocí komparace, jak jsou žáci středních škol vzdělání v oblasti ochrany obyvatelstva a mimořádných událostí. Zda vědí, jak se správně zachovat při určitých mimořádných událostech a dále zda vědí, jak se v Příbrami předávají tísňové informace obyvatelům. Dále budou porovnány odpovědi žen a mužů, aby se zjistilo, kdo je lépe informovaný.

Dotazníky byly rozdány mezi žáky středních škol v Příbrami. Mezi školy, které jsou porovnávány patří Obchodní akademie(Na Příkopech 104, Příbram I) , střední zdravotnická škola (Jiráskovy sady 113, Příbram I) a gymnázium (Legionářů 402, Příbram) . Vybraní byli žáci ve věku 17-18 let, respektive 3. ročník. Počet rozdaných dotazníků byl 100 na každou školu s tím, že 50 dotazníků vyplnily dívky a 50 chlapci. Celkem je pro dotazníkové šetření 300 kusů dotazníků.

Sběr dat byl uskutečněn pomocí dotazníků. Dotazník obsahoval obecné otázky jako je název školy, věk a pohlaví. Dále je 14 otázek, kde je na výběr z možností a, b, c, d s tím že, vždy jen jedna odpověď je správná. Dotazník na svém začátku obsahuje hlavičku, kde se žáci dozvěděli, kdo dotazník vypracoval, jaký účel má tento dotazník a název školy a Bakalářské práce, která bude dotazníky zpracovávat. Při vyplňování byli žáci upozorněni, že dotazník je anonymní a jeho vyplnění je dobrovolné.

Tabulka 1

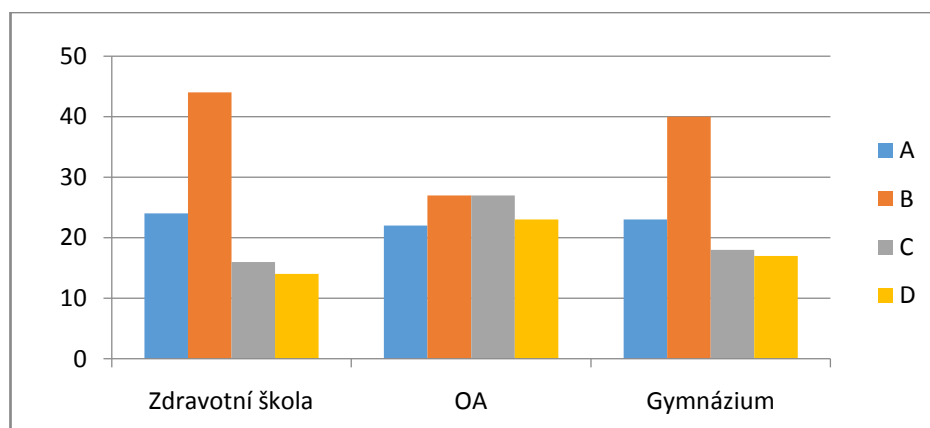
Škola	Věk	Pohlaví	Počet
Obchodní akademie	17 - 18	Ženy	50
		Muži	50
Střední zdravotnická škola	17 - 18	Ženy	50
		Muži	50
Gymnázium	17 - 18	Ženy	50
		Muži	50

Vysvětlivka: Tab. 1 vysvětluje počet respondentů, jejich pohlaví, věk a jakou školu navštěvují.

Z tab. 1 vyplývá, že dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 300 žáků tří středních škol. Z každé školy vyplnilo dotazník 100 žáků, z toho 50 dívek a 50 chlapců.

Otázka č. 1. Co ohlašuje kolísavý tón sirény, který trvá 140 vteřin?

- a) Požární poplach
- b) Všeobecnou výstrahu**
- c) Pozornost pro požární jednotky
- d) Povodně



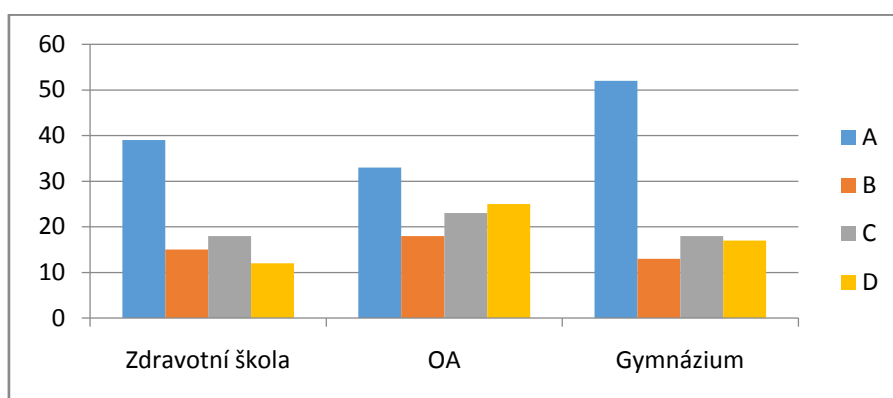
Graf č. 1: Graf označuje oranžový sloupec B, jako správnou odpověď.¹⁰³

Graf ukazuje, že nejlepší informace o varovných signálech má zdravotní škola. Zde odpovědělo správně 44% žáků. Druhé je gymnázium, zde odpovědělo správně 40% žáků. Pouhý rozdíl 4%. Třetí je obchodní akademie, zde odpovědělo správně 27% žáků. Varovným signálům by se měli žáci více věnovat. Díky neinformovanosti obyvatelstva se v případě nějaké mimořádné události můžou zvýšit počty raněných či mrtvých.

¹⁰³ Vlastní zdroj.

Otázka č. 2. Jaké zásady je třeba dodržovat, když zazní varovný signál?

- a) Rychle ukryjeme do budovy, zavřeme okna a dveře a zapneme rádio, abychom se dozvěděli vše potřebné
- b) Okamžitě opustíme budovu a jdeme do nejbližšího lesa či krytu, kde vyčkáme příchodu záchranářů
- c) Vyčkáme na místě na příjezd složek IZS a ty nám vše potřebné vysvětlí
- d) Shlukneme se v co největším počtu lidí na veřejném prostranství a vyčkáme na IZS



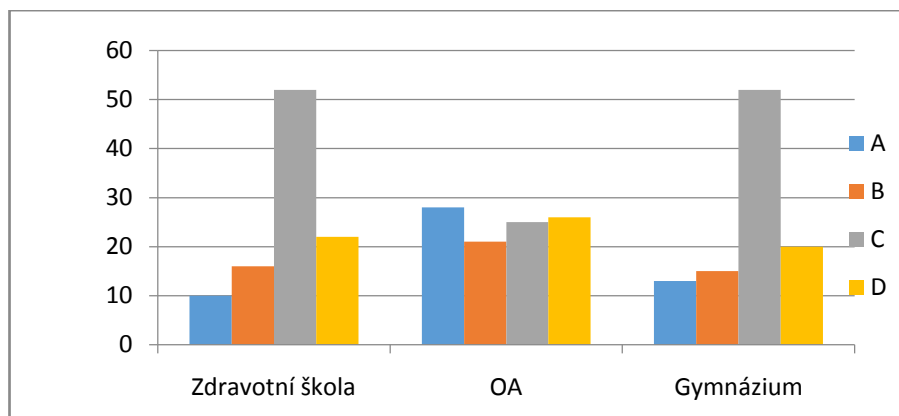
Graf č. 2: Graf označuje modrý sloupec A, jako správnou odpověď.¹⁰⁴

Z grafu č. 2 vyplývá, že nejlepší vědomosti o varovných signálech má gymnázium. Zde odpovědělo správně 52% žáků. Další je zdravotní škola, zde odpovědělo správně 39% žáků. Poslední je obchodní akademie, zde odpovědělo správně 33% žáků. Mezi obyvatelstvem je stále myšlenka, že v případě nějakého ohrožení se nemusí o nic starat, naopak stát se postará o ně. Často vyčkávají na příjezd složek IZS a neví, jak se o sebe postarat sami.

Otázka č. 3 Kdy probíhá zkouška sirén?

- a) Každý první den v měsíci
- b) První pondělí měsíce ve 12 hodin
- c) První středu měsíce ve 12 hodin
- d) První středu měsíce ve 13 hodin

¹⁰⁴ Vlastní zdroj.

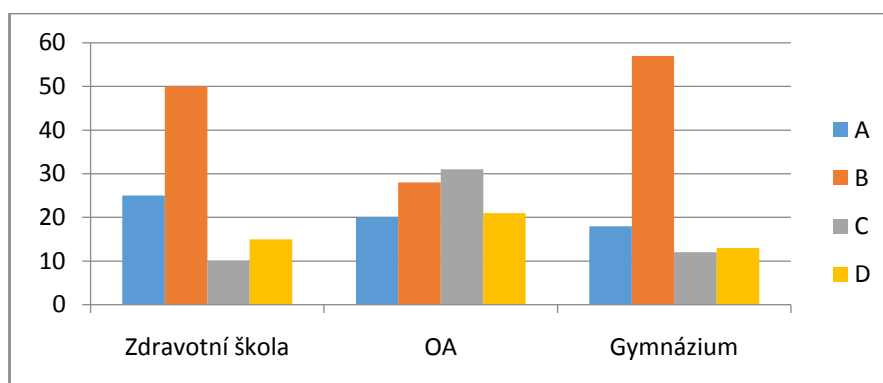


Graf č. 3: Graf označuje šedivý sloupec C, jako správnou odpověď.¹⁰⁵

Ve 3. Otázce měla být vysoká úspěšnost, protože každou první středu v měsíci ve 12 hodin žákům naruší výuku siréna. Přesto si spousta žáků nepamatuje den a čas, kdy zkouška probíhá. Nejlépe odpověděly dvě školy a to žáci gymnázia a zdravotní školy, stejným počtem 52%. Další je obchodní akademie s rozdílem 27%, zde odpovědělo správně pouze 25% žáků.

Otázka č. 4 Co je nutné udělat před opuštěním bytu v době evakuace?

- a) Vypnout elektrická zařízení a zamknout
- b) Uzavřít přívod plynu, vody, vypojit elektrické spotřebiče, uhasit oheň**
- c) Dojít za sousedy a společně vyčkat příjezdu složek IZS
- d) Zavřít okna a vypnout všechny spotřebiče



Graf č. 4 : Graf označuje oranžový sloupec B, jako správnou odpověď.¹⁰⁶

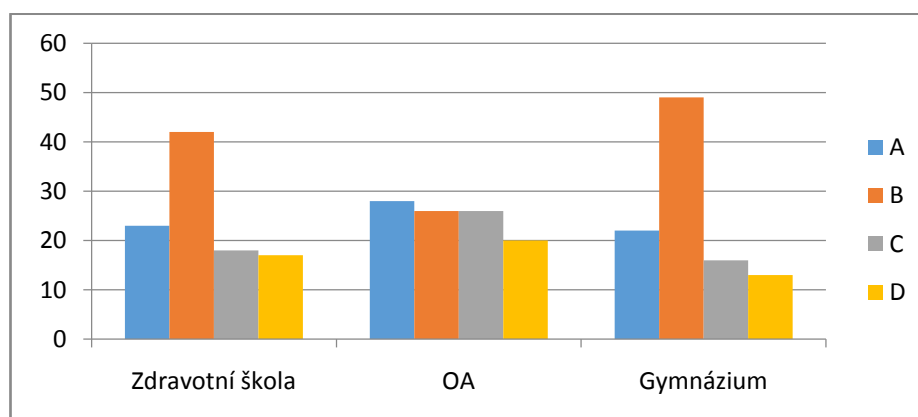
¹⁰⁵ Vlastní zdroj.

¹⁰⁶ Vlastní zdroj.

Z grafu vyplývá, že žáci gymnázia mají nejlepší informace o opuštění domova v době evakuace. Zde odpovědělo správně 57% žáků. Druhá je zdravotní škola, s pouhým rozdílem 7%. Zde odpovědělo správně 50% žáků. Třetí je obchodní akademie, zde odpovědělo správně 28% žáků. Zásadám pro opuštění domova v době evakuace by se měla věnovat větší pozornost. Tím, že někdo neznalý nedodrží tyto zásady např. v panelovém bytě může způsobit ohromnou škodu nejenom sobě, ale i na bytech ostatních.

Otázka č. 5 Označte co NEpatří do evakuačního zavazadla

- a) Pojistné smlouvy, rodné listy, přikrývka, oblečení, jídlo
- b) Drahé cennosti, knihy, fotoaparát, kosmetika**
- c) Karimatka, potřebné léky, osobní doklady, voda
- d) Hra pro děti, psací potřeby, obuv



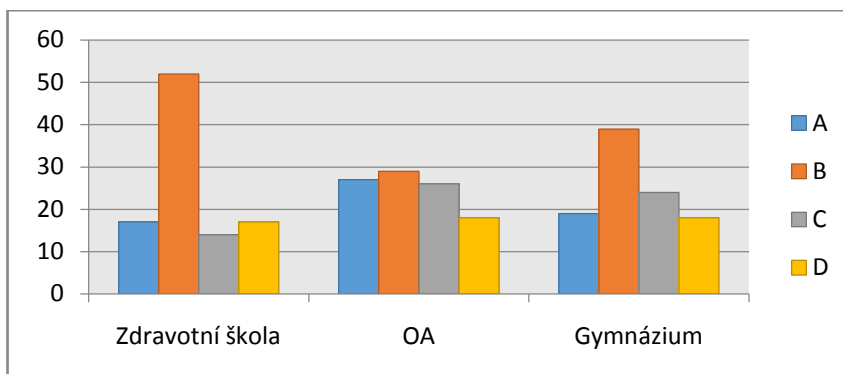
Graf č. 5: Graf označuje oranžový sloupec B, jako správnou odpověď.¹⁰⁷

Z grafu vyplývá, že nejlépe informováni o evakuačním zavazadle jsou studenti gymnázia. Zde odpovědělo správně 49% žáků. Druhá je zdravotní škola s pouhým rozdílem 7%. Zde odpovědělo správně 42% žáků. Nejhůře informováni jsou na obchodní akademii, zde odpovědělo správně 26% žáků. O evakuačním zavazadle by se mělo více mluvit, protože je velice důležité být připraven v době, kdy se zcela nečekaně vyhlásí evakuace obyvatelstva.

¹⁰⁷ Vlastní zdroj.

Otázka č. 6 Jak si v případě nebezpečí nějakého zamoření chránit dýchací cesty a oči?

- a) Brýlemi proti slunci s vysokým UV filtrem a přiložením ruky
- b) Lyžařskými brýlemi a navlhčeným kapesníkem či ručníkem**
- c) Šátkem přes oči v utěsněné prázdné místnosti
- d) Dioptrickými brýlemi



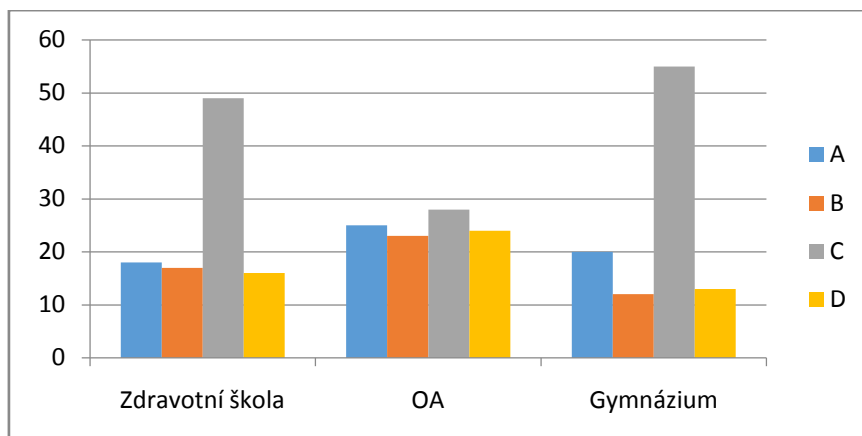
Graf č. 6: označuje oranžový sloupec B, jako správnou odpověď.¹⁰⁸

Z grafu vyplývá, že nejlépe je informovaná zdravotní škola o tom, jak si chránit dýchací cesty a oči v případě zamoření. Zde odpovědělo správně 52% žáků. Druhé je gymnázium o celých 13%. Zde odpovědělo správně 39% žáků. Třetí je obchodní akademie zde odpovědělo správně 29% žáků. Ze zaměření výuky na zdravotní škole vychází studenti v otázkách zaměřených na ochranu zdraví nejlépe.

Otázka č. 7 Jestli že se v době havárie nacházíme ve svém bytě, můžeme se proti průniku plynné nebezpečné látky do bytu chránit

- a) Otevřením všech oken a dveří, je důležité plyn důkladně vyvětrat
- b) Puštěním teplé vody ze všech vodovodních kohoutků, neboť uvolňující se vodní pára sráží plyny vznikající v místnosti
- c) Utěsněním všech dveří a oken lepící páskou, neboť tento postup může snížit množství vznikajícího plynu až desetkrát**
- d) Tím, že zavřeme okna a dveře. Poté zapneme klimatizaci

¹⁰⁸ Vlastní zdroj.

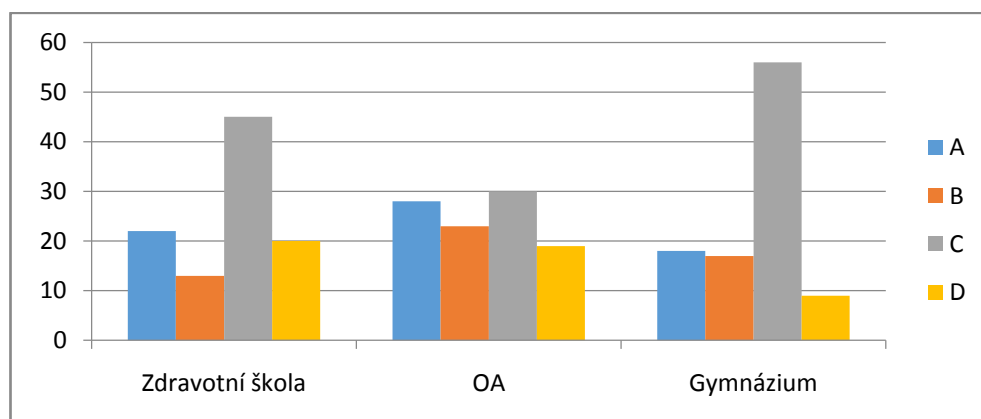


Graf č. 7: označuje šedivý sloupec C, jako správnou odpověď.¹⁰⁹

Z grafu vyplývá, že nejlépe informované je gymnázium o ochraně před únikem nebezpečných látek. Zde odpovědělo správně 55% žáků. Druhá je zdravotní škola, zde odpovědělo správně 49% žáků. Na obchodní akademii odpovědělo správně 28% žáků. Za výsledkem stojí výuka chemie na gymnáziu a zdravotní škole po celou dobu studia. Zatím co obchodní akademie má více ekonomické zaměření.

Otázka č. 8 Která telefonní čísla jsou tísňová ?

- a) 155,118, 112, 158
- b) 150, 158, 118, 111
- c) 158, 150, 155, 112**
- d) 158, 112, 151,155



Graf č.: znázorňuje šedivý sloupec C, jako správnou odpověď.¹¹⁰

¹⁰⁹ Vlastní zdroj.

¹¹⁰ Vlastní zdroj.

Z grafu vyplývá, že nejlépe informováni jsou na gymnáziu, zde odpovědělo správně 56%. Druhá je zdravotní škola, zde odpovědělo správně 45 % žáků. Třetí je obchodní akademie, zda odpovědělo správně pouze 30% žáků. Je až alarmující počet špatných odpovědí. Již od malička by se měly dětem říkat tísňová čísla ať už ve školkách a později na školách. Také úloha rodiny zde má svůj velký význam, od rodičů si děti pamatují více.

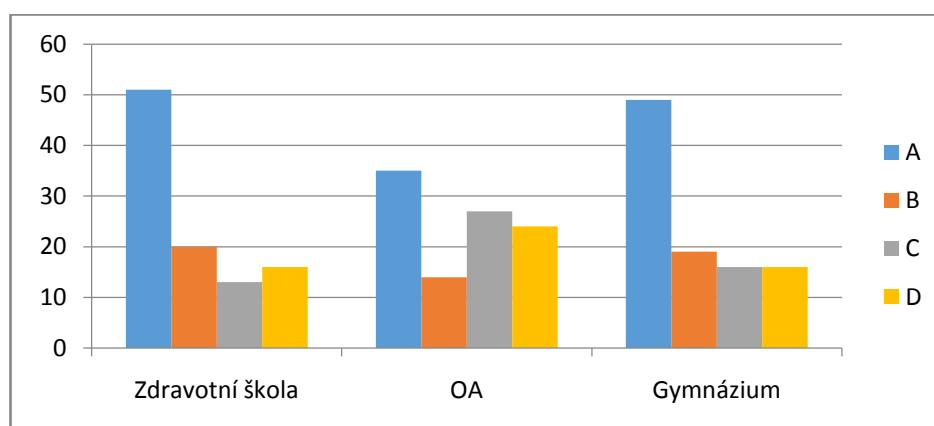
Otázka č. 9 Kde jsou vysílané tísňové informace?

a) Televizní kanály ČT 1, ČT 2, Český rozhlas, Rádio žurnál

b) Internet

c) TV nova

d) Rádio Kiss Jižní Čechy



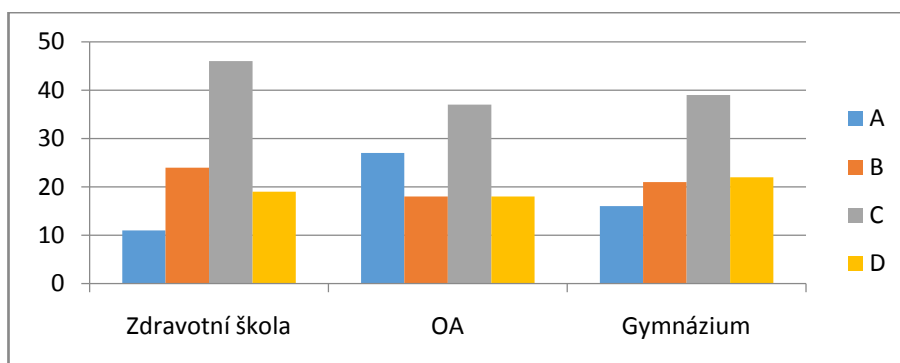
Graf č. 9: znázorňuje modrý sloupec A, jako správnou odpověď.¹¹¹

Z grafu vyplývá, že žáci jsou dostatečně informováni o tom, kde sehnat potřebné informace v případě ohrožení. Byl zde, ale předpoklad, že více žáků odpoví B – internet. Z 300 respondentů odpovědělo B pouze 53%. Nejlépe odpovídali žáci na zdravotnické škole 51%, s pouhým rozdílem 2% je druhé gymnázium a třetí obchodní akademie. Zde odpovědělo správně 35% žáků.

¹¹¹ Vlastní zdroj.

Otázka č. 10 Kdo je součástí základního integrovaného systému?

- a) Nemocnice, veterinární nemocnice, hygienická stanice
- b) Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby, armáda ČR, obecní policie
- c) Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policie ČR**
- d) Armáda ČR, obecní policie, veterinární nemocnice



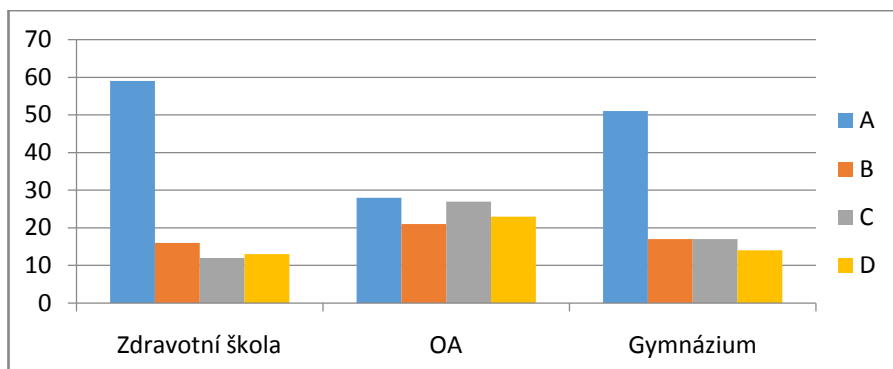
Graf č. 10: znázorňuje šedivý sloupec C, jako správnou odpověď.¹¹²

Z grafu je jasné, že nejlépe odpovídala zdravotní škola. 46 % žáků odpovědělo správně. Jelikož svou volbou školy, jsou vedeni k tomu, aby se do složek IZS začlenili. Jako pracovníci zdravotnické záchranné služby, či jako ošetřující v nemocnicích. Druhé gymnázium, zde odpovědělo správně 39% žáků, třetí obchodní akademie je horší pouze o 2%. Zde správně odpovědělo 37% žáků.

Otázka č. 11 Pokud Vás venku zastihne silná bouřka pomůžete si tím, že

- a) Najdete místo níže položené – údolí, s nízkou vegetací**
- b) Budete telefonovat mobilním telefonem
- c) Zůstanete v blízkosti vodivých předmětů
- d) Budete nad hlavou držet deštník

¹¹² Vlastní zdroj.

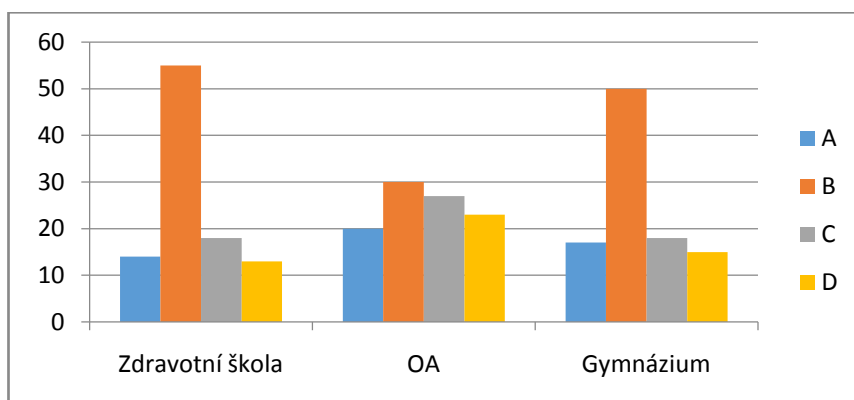


Graf č. 11: označuje modrý sloupec A, jako správnou odpověď.¹¹³

Z grafu vyplývá, že nejlépe odpověděla zdravotní škola, zde odpovědělo správně 59% žáků. Druhé gymnázium zaostává pouze o 8%, zde odpovědělo správně 51% žáků. Toto je otázka, kde by měla být 100% úspěšnost u žáků. Kdykoli během krásného počasí se může nečekaně objevit bouřka a zastihnout nás venku. Proto by měli všichni žáci vědět, kam se schovat a co rozhodně nikdy nedělat.

Otázka č. 12 Co dělat v případě nálezu podezřelého zavazadla?

- Zavazadlo sami přemístíme na vhodnější místo
- Zavolat na tísňové číslo 112 a řídit se pokyny operátora**
- Začneme zjišťovat jeho majitele
- Podezřelé zavazadlo si prohlédneme



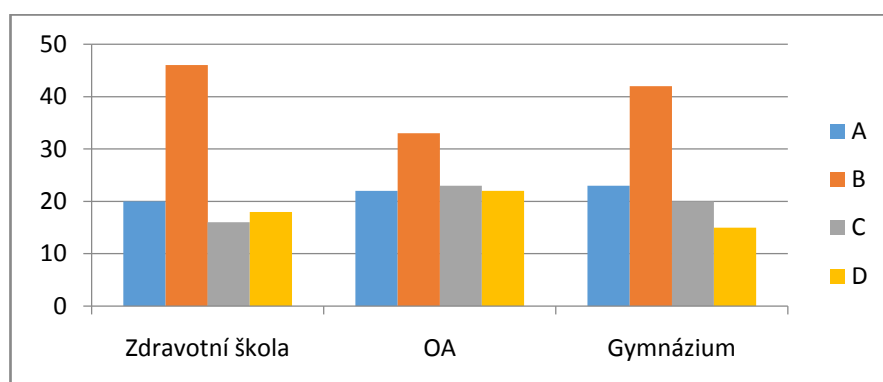
Graf č. 12: označuje oranžový sloupec B, jako správnou odpověď.¹¹⁴

¹¹³ Vlastní zdroj.

Z grafu vyplývá, že nejlépe odpověděla zdravotní škola a to 55% žáků. Další je gymnázium s rozdílem 5%, zde odpovědělo správně 50% žáků. Na obchodní akademii odpovědělo správně pouze 33%. Nález podezřelého zavazadla je situace, kterou můžeme zažít kdykoli během svého života. Denně se pohybujeme po veřejných prostranstvích, kde může právě k tomu to nálezu dojít.

Otázka č. 13 Jak se v Příbrami dozvíte o hrozícím nebezpečí?

- a) Prostřednictvím televize
- b) Prostřednictvím místního rozhlasu, který je ve všech částech města**
- c) Zastupitelstvo obce vydá prohlášení
- d) Prostřednictvím Policie ČR



Graf č. 13: označuje oranžový sloupec B, jako správnou odpověď.¹¹⁵

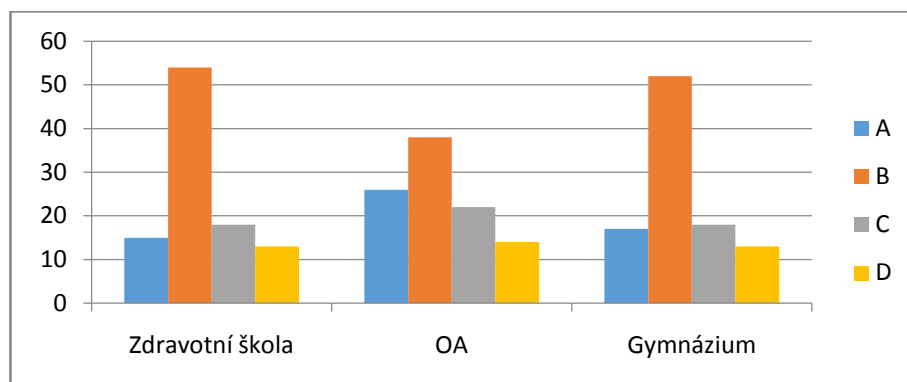
Z grafu vyplývá, že nejlépe informováni jsou na zdravotní škole. Zde odpovědělo správně 46% žáků. Druhé je gymnázium s pouhým rozdílem 4%, zde odpovědělo správně 42% žáků. Poslední je obchodní akademie, zde pouze 33% žáků odpovědělo správně.

¹¹⁴ Vlastní zdroj.

¹¹⁵ Vlastní zdroj.

Otázka č. 14 Co ohrožují naměřené vysoké hodnoty asbestu na školách v Příbrami v roce 2012?

- a) Způsobuje dýchací potíže
- b) Způsobuje rakovinné bujení**
- c) Způsobuje závratě a nevolnosti
- d) Trvale poškozuje zrak



Graf č. 14: označuje oranžový sloupec B, jako správnou odpověď.¹¹⁶

Z grafu vyplývá, že nejlépe informovaná o zdravotních potížích způsobených asbestem je zdravotní škola. Výsledek opět ukazuje na zdravotní zaměření školy, zde odpovědělo správně 54% žáků, ale ani gymnázium nezaostává, zde odpovědělo správně 52% žáků. Obchodní akademie má menší informovanost o ohrožení zdraví asbestem, správně odpovědělo 38% žáků.

¹¹⁶ Vlastní zdroj.

6.1.1 Formulace statistického šetření ŽENY

Na počátku statistického šetření dojde k formulaci jednotlivých statistických znaků.

Statistická jednotka, tj. ženy ze středních škol v Příbrami- Gymnázia, Obchodní akademie, Střední zdravotnické školy.

Statistický znak, tj. počet správných odpovědí v dotazníku

Hodnoty statistického znaku, tj. 0 až 14 správných odpovědí

Základní statistický soubor, tj. 150 žen, které vyplnily dotazník. Pro statistické vyhodnocení bylo použito 150 dotazníků.

Škálování a měření, k provedení škálování bylo využito kvantitativní metrické škály.

Tabulka 1 - Škálování výsledků dotazníkového šetření žen ze středních škol v Příbrami.

Skupiny	Počet správných odpovědí	Počet žen
1	2 a méně	1
2	3-4	37
3	5-6	60
4	7-8	34
5	9-10	13
6	11-12	2
7	13 a více	2

Elementární statistické zpracování

V rámci elementárního statistického šetření dojde ke grafickému vyhodnocení.

Tabulka 2- Výsledky měření a empirické parametry

x_i	intervaly	n_i	n_i/n	$\sum n_i/n$	$x_i n_i$	$x_i^2 n_i$	$x_i^3 n_i$	$x_i^4 n_i$
1	$(-\infty; 1,5>$	1	0,01	0,01	1	1	1	1
2	$(1,5; 2,5>$	37	0,25	0,26	74	148	296	592
3	$(2,5; 3,5>$	60	0,40	0,66	180	540	1620	4860
4	$(3,5; 4,5>$	34	0,23	0,89	136	544	2176	8704
5	$(4,5; 5,5>$	13	0,09	0,97	65	325	1625	8125
6	$(5,5; 6,5>$	2	0,01342	0,99	12	72	432	2592
7	$(6,5; \infty)$	2	0,01342	1,00	14	98	686	4802
Σ		Σ 149			Σ 482	Σ 1728	Σ 6836	Σ 29676

Empirické parametry

Budou stanoveny jednotlivé empirické parametry potřebné pro další šetření

Ilustrace výpočtu empirických parametrů:

o1			-	
(=průměr)	3,23	n3	38	u1 -1,532
o2	11,6	n4	4	u2 -0,649
o3	45,9	Sx	1,1	u3 0,234
o4	199	Ex	1	u4 1,1168
c2	1,13			u5 1,9997
	-			
c3	45,7			u6 2,8825
c4	5,15			u7

I. Výpočet jednotlivých integrálů

Zavedení proměnné u

$$u = (x - O_1) / S_x$$

$$u_1 = -1,532$$

$$u_2 = -0,649$$

$$u_3 = 0,234$$

$$u_4 = 1,1168$$

$$u_5 = 1,9997$$

$$u_6 = 2,8825$$

$$u_7 = \infty$$

Primitivní funkce - užití statistických tabulek

$$F(u_1) = 1 - F(1,53) = 0,063$$

$$F(u_2) = 1 - F(0,64) = 0,261$$

$$F(u_3) = F(0,23) = 0,59$$

$$F(u_4) = F(1,11) = 0,866$$

$$F(u_5) = F(1,991) = 0,976$$

$$F(u_6) = F(2,88) = 0,998$$

$$F(u_7 = \infty) = 1 \rightarrow p_5 = 0,01 \rightarrow n p_7 = \text{sloučeno se 6. prvkem škály}$$

Tabulka č. 4 hodnoty jednotlivých integrálů pro vyhodnocení dotazníků

x_i	intervaly	n_i	u_i	$\Phi(u_i)$	p_i	np_i
1	$(-\infty; 1,5>$	1	-1,532	0,063	0,063	9,387
2	$(1,5; 2,5>$	37	-0,649	0,261	0,198	29,502
3	$(2,5; 3,5>$	60	0,234	0,590	0,329	49,021
4	$(3,5; 4,5>$	34	1,117	0,866	0,276	41,124
5	$(4,5; 5,5>$	13	2,000	0,076	-0,790	-117,710
6	$(5,5; 6,5>$	2	2,882	0,998	0,922	137,378
7	$(6,5; \infty)$	2		1	0,002	0,298

$$\frac{(n_i - np_i)^2}{np_i}$$

x_i	n_i	np_i	$\frac{(n_i - np_i)^2}{np_i}$
1	1	9,387	7,494
2	37	29,502	1,906
3	60	49,021	2,459
4	34	41,124	1,234
5	13	-117,710	-145,146
6	2	137,378	133,407
7	2	0,298	9,721
Σ			11,0744

$$\text{Výpočet } \chi^2_{\text{exp}} = 7,494 + 1,906 + 2,459 + 1,234 + 145,146 + 133,407 + 9,721 = 11,0744$$

$$\text{Vymezení } \chi^2_{\text{teor}} = 3,84 \rightarrow \chi^2_{\text{teor}} \text{ je větší než } \chi^2_{\text{exp}}$$

Je možno přijmout nulovou hypotézu H_0 , kdy znalosti žen mají normální rozdělení.

6.1.2 Formulace statistického šetření MUŽI

Na počátku statistického šetření dojde k formulaci jednotlivých statistických znaků.

Statistická jednotka, tj. skupina mužů ze středních škol v Příbrami – Gymnázia, Obchodní akademie, Střední zdravotnické školy

Statistický znak, tj. počet správných odpovědí v dotazníku

Hodnoty statistického znaku, tj. 0 až 14 správných odpovědí

Základní statistický soubor, tj. 150 mužů, kteří vyplnili dotazník. Pro statistické šetření bude použito 150 dotazníků.

Tabulka 5 - Škálování výsledků dotazníkového šetření mužů ze středních škol v Příbrami.

Skupiny	Počet správných odpovědí	Počet mužů
1	2 a méně	5
2	3-4	26
3	5-6	52
4	7-8	45
5	9-10	10
6	11-12	6
7	13 a více	6

Elementární statistické zpracování

V rámci elementárního statistického šetření dojde ke grafickému vyhodnocení.

Tabulka 6- Výsledky měření a empirické parametry

x_i	intervaly	n_i	n_i/n	$\sum n_i / n$	$x_i n_i$	$x_i^2 n_i$	$x_i^3 n_i$	$x_i^4 n_i$
1	$(-\infty; 1,5>$	5	0,03	0,03	5	5	5	5
2	$(1,5; 2,5>$	26	0,17	0,21	52	104	208	416
3	$(2,5; 3,5>$	52	0,35	0,55	156	468	1404	4212
4	$(3,5; 4,5>$	45	0,30	0,85	180	720	2880	11520
5	$(4,5; 5,5>$	10	0,07	0,92	50	250	1250	6250
6	$(5,5; 6,5>$	6	0,04	0,96	36	216	1296	7776
7	$(6,5; \infty)$	6	0,04	1,00	42	294	2058	14406
Σ		Σ 150			Σ 521	Σ 2057	Σ 9101	Σ 44585

Empirické parametry

Budou stanoveny jednotlivé empirické parametry potřebné pro další šetření.

Ilustrace výpočtu empirických parametrů:

σ_1	-		
(=průměr) 3,47	n_3	27	u_1 -1,196
σ_2 13,7	n_4	3,8	u_2 -0,59
σ_3 60,7	S_x	1,6	u_3 0,0162
σ_4 297	E_x	0,8	u_4 0,6225
c_2 1,65			u_5 1,2288
-			
c_3 58,1			u_6 1,8351
c_4 10,3			u_7

$$F(u_1) = 1 - F(1,196) = 0,025$$

$$F(u_2) = 1 - F(0,59) = 0,278$$

$$F(u_3) = F(0,0163) = 0,523$$

$$F(u_4) = F(0,6225) = 0,732$$

$$F(u_5) = F(1,22) = 0,888$$

$$F(u_6) = F(1,83) = 0,966$$

$$F(u_7 = \infty) = 1 \rightarrow p_5 = 0,01 \rightarrow n p_7 = \text{sloučeno se 6. prvkem škály}$$

Tabulky č. 7 Hodnoty jednotlivých integrálů pro dotazníkové šetření

x_i	intervaly	n_i	u_i	$\Phi(u_i)$	p_i	np_i
1	$(-\infty; 1,5>$	1	-1,196	0,025	0,025	3,750
2	$(1,5; 2,5>$	37	-0,590	0,278	0,253	37,950
3	$(2,5; 3,5>$	60	0,016	0,523	0,245	36,750
4	$(3,5; 4,5>$	34	0,622	0,732	0,209	31,350
5	$(4,5; 5,5>$	13	1,229	0,888	0,156	23,400
6	$(5,5; 6,5>$	2	1,835	0,966	0,078	11,700
7	$(6,5; \infty)$	2		1	0,034	5,100

$$\frac{(n_i - np_i)^2}{np_i}$$

x_i	n_i	np_i	
1	5	3,750	0,417
2	26	37,950	3,763
3	52	36,750	6,328
4	45	31,350	5,943
5	10	23,400	7,674
6	2	11,700	8,042
7	2	5,100	1,884
		Σ	34,0508

$$\text{Výpočet } \chi^2_{\text{exp}} = 0,417 + 3,763 + 6,328 + 5,943 + 7,674 + 8,042 + 1,884 = 34,0508$$

$$\text{Vymezení } \chi^2_{\text{teor}} = 3,84 \rightarrow \chi^2_{\text{teor}} \text{ je větší než } \chi^2_{\text{exp}}$$

Je možno přijmout nulovou hypotézu H_0 , kdy znalosti MUŽU mají normální rozdělení.

6.1.3 Komparace kvantitativní informovanosti se skutečnou informovaností u žáků ze středních škol v Příbrami

Empirické parametry z předchozích statistických šetření budou vzájemně srovnány. Při neparametrickém testování informovanosti žáků středních škol a v opačném případě, tj. informovanost žáků středních škol.

n_1 je počet celkových procentuálních **výsledků mužů a žen**

$s_1^2(x)$ je rozptyl 1. výběru;

μ_1 střední hodnota 1. výběru.

2. výběr dat jsou procentuální výpočty navrhovaným matematickým vzorcem:

n_2 je počet vypočítaných procentuálních výsledků navrženým matematickým vzorcem, jedna část zkoumaného páru;

$s_2^2(y)$ je rozptyl 2. výběru;

μ_2 střední hodnota 2. výběru.

Další symboly, které se v rámci párového testu je nutno použít jsou:

n je počet testovaných žáků a žákyň, pro tuto práci bylo na základě dotazníkového šetření

μ střední hodnota;

t testovací kritérium (statistika);

W_{\square} kritický obor (disjunktní oblast, tj. kritická oblast)

Pro VSS₁ platí:

$$\mu_1 = O_1 = 3,23$$

$$\sigma_1 = S_{x1} = 1,1$$

Pro VSS₂ platí:

$$\mu_2 = O_2 = 3,47$$

$$\sigma_2 = S_{x2} = 1,6$$

Při dosazení náležitých hodnot do vzorce dvouvýběrového parametrického t-testu ve znění:

$$t_{exp} = \frac{\mu_1 - \mu_2}{\sqrt{(n_1 - 1)S_{x1}^2 + (n_2 - 1)S_{x2}^2}} \sqrt{\frac{n_1 n_2 (n_1 + n_2 - 2)}{n_1 + n_2}}$$

$$W = (-\infty; -t_{n_1+n_2-2}(\alpha/2)) \cup (t_{n_1+n_2-2}(\alpha/2); \infty), \quad (1)$$

lze získat $t_{exp} = -1,51$

$$W = (-\infty; -t_{n_1+n_2-2}(\alpha/2)) \cup (t_{n_1+n_2-2}(\alpha/2); \infty)$$

$$W = (-\infty; -1,96) \cup (1,96; \infty)$$

Výsledné $t_{exp} = -1,51$ náleží do kritického oboru W , z toho důvodu je potřebné přijetí nulové hypotézy. **Jinak řečeno, rozdíl mezi znalostmi žena mužů je na hladině $\alpha=0,05$ statisticky málo významný. Znalosti jsou na stejné úrovni a ne moc velké.**

7 Závěr

Po provedeném dotazníkovém šetření, mezi žáky středních škol, byly zjištěny alarmující výsledky. Bylo zjištěno, že mnoho žáků nezná základní pravidla pro svou osobní ochranu zdraví za nějaké mimořádné události. Někteří neznají ani tísňová telefonní čísla, neznají zásady pro opuštění bytu, či jak se v místě svého bydliště dozví o hrozícím nebezpečí. Porovnávaly se výsledky mezi dívkami a muži a očekávaná hypotéza, že chlapci jsou informovanější, než dívky se nepotvrdila. Rozdíl mezi jejich výsledky se dá říct, že je zcela zanedbatelný pro statistiky. Mezi nejlépe informované školy patří Gymnázium v ulici Legionářů, poté Střední zdravotní škola. Nejhůře odpovídali žáci na Obchodní akademii. Výsledky dotazníkového šetření odpovídají výukovému zaměření škol. Zdravotní škola vynikala v otázkách týkajících se ochrany obyvatelstva a zdraví, dále v tísňových číslech a složení IZS. Výsledky odpovídaly zaměření školy. Všeobecné gymnázium dává svým studentům také dobré povědomí o MU, které mohou kdykoli nastat u nás v Příbrami. Obchodní akademie, má celou výuku zaměřenou pouze v ekonomickém směru, věnují se ekonomii, účetnictví a marketingu. V tak to zaměřené výuce dostávají žáci nejméně informací o MU.

Výsledky dotazníkového šetření budou školám předány, aby pedagogický kolektiv zjistil, co si jejich žáci z výuky pamatují. Školy by se mohly zamyslet nad svým přístupem k výuce o MU a OB, dle výsledků jejich žáků. Některé školy budou muset na své výuce zapracovat, aby mohli své žáky mnohem lépe připravit do života, kde je neustále riziko vzniku nečekané MU. Každá škola, ne jen ty z dotazníkového šetření, by se měla věnovat ve větší míře preventivní činnosti před MU. Školy mají možnosti využívat dnů otevřených dveří u HZS ČR, dále často hasiči pořádají přednášky o správné přípravě na MU a OB. HZS ČR vydává každoročně příručky pro obyvatelstvo, kde je vše vysvětleno. Stačilo by, kdyby škola odbírala příručky od hasičů a dávala je do tříd, nebo ve výuce se žáky probírat obsah příruček.

Při formulaci statistického šetření výsledků dotazníků u mužů i žen, bylo škálování provedeno pomocí kvantitativního metrického škálování, ze kterého vyšly potřebné údaje pro další výpočty. Dále se provádělo elementární statistické zpracování, ze kterého došlo ke grafickému vyhodnocení. Z výpočtů se došlo k názoru, že je možné přijmout nulovou hypotézu H_0 . To znamená, že znalosti žen

mají normální rozdělení, ale nejsou nikterak vysoké. U mužů se tím samým postupem, jako u žen potvrdila hypotéza H_0 , že muži mají normální rozdělení znalostí, ale také nikterak vysoké.

Závěrem lze říci, že je velice nízké povědomí o MU a OB mezi dnešní mládeží. To, že se dříve na všech školách žáci učili správné nasazování plynových masek, ale i jiné zásady pro svou ochranu, mělo smysl. Dnešní žáci vědí velmi málo a proto když nastane nějaká MU, vznikne chaos a lidé se budou spoléhat pouze na to, že se o všechny postará stát. Lidé by si měli uvědomit, že zásady pro OB jsou velice důležité a můžou jim zachránit život. K největším lidským ztrátám dochází z neinformovanosti.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. 1.vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009. ISBN 978-80-7357-488-8 Str. 395
2. KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011
3. KUKAL, Zdeněk. *Přírodní katastrofy*. Praha: HORIZONT, 1982. ISBN 40-008-82 Str. 256
4. KROUPA. *Ochrana obyvatelstva*. Praha 9: Armex publishing, 2006. ISBN 80-86795-33-0 Str. 104
5. KVARČÁK, Miloš. *Likvidace ropných havárií*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2000. ISBN 80-86111-61-X Str.106
6. MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005 Str. 476
7. MARTÍNEK, Plk. Mgr. Bohumír and col. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: MV- Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003. ISBN 80-86640-08 Str. 370
8. MARTÍNEK, Bohumír Martínek, *Metodický manuál pro přípravu techniků ochrany obyvatelstva*. Ústřední hasičská škola Jánské Koupele: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2013 Str. 117
9. MARTÍNEK, Bohumír a Jan TVRDEK. *Základy integrovaného záchranného systému*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-338 Str. 169
10. POLLARD, Michael. *100 největších katastrof*. Praha: Columbus, 1995. ISBN 80-85928-70-1 Str. 109
11. POLEDNE. *Největší katastrofy 20. století*. Praha: Volvox Globator, 2000. ISBN 80-7207-423-7 Str. 153
12. PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009. ISBN 978-80-86708-86-7 Str. 111
13. PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-86723-97-6 Str. 248
14. ŘÍHA, Milan. *Živelní pohromy*. Praha 9: ARMEX PUBLISHING s.r. o., 2006. ISBN 80-86795-32-2 Str. 106

15. ŠVANDA, Por. Mgr. Karel. *Požární ochrana – příručka pro podnikatele*. první. Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2004. ISBN 80-86640-31-0 Str. 153
16. TŮMA, Jan. *Katastrofy techniky děsící 20. století*. Praha: Academia, 2000. ISBN 80-200-0387-8 Str. 302
17. VEREŠ, Pavel. *Extrémy počasí*. Praha: Reader's Digest Výběr, 2010. ISBN 978-80-7406-110-3 Str.160
18. VIEGUÉ, Jordi. *100 Největších přírodních katastrof*. Dobřeovice: Rebo Productionns, 2006. ISBN 80-7234-661-X Str. 207
19. *Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru II*. Brno: Tribun EU, 2014. ISBN 978-80-263-0724-2 Str. 304

Elektronické zdroje

Sabotáž. [on line]. Slovník cizích slov. [cit. 2015-3-10]. Dostupné z WWW: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/sabotaz>>.

Seznam zkratek

KŘ – krizové řízení

HZS ČR – hasičský záchranný sbor České republiky

IZS – integrovaný záchranný sbor

MU – mimořádná událost

KS – krizové stavy

OB – ochrana obyvatelstva

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1 vysvětluje počet respondentů, jejich pohlaví, věk a jakou školu navštěvují.

Tabulka 3 škálování výsledků dotazníkového šetření žen ze středních škol v Příbrami.

Tabulka 4 výsledky měření a empirické parametry.

Tabulka 4 hodnoty jednotlivých integrálů pro vyhodnocení dotazníků

Tabulka 5 škálování výsledků dotazníkového šetření mužů ze středních škol v Příbrami

Tabulka 6 výsledky měření a empirické parametry

Tabulka 7 hodnoty jednotlivých integrálů z dotazníkového šetření

Graf č. 1: Graf označuje správnou odpověď na otázku č. 1

Graf č. 2: Graf označuje správnou odpověď na otázku č. 2

Graf č. 3: Graf označuje správnou odpověď na otázku č. 3

Graf č. 4: Graf označuje správnou odpověď na otázku č. 4

Graf č. 5: Graf označuje správnou odpověď na otázku č. 5

Graf č. 6: Graf označuje správnou odpověď na otázku č. 6

Graf č. 7: Graf označuje správnou odpověď na otázku č. 7

Graf č. 8: Graf označuje správnou odpověď na otázku č. 8

Graf č. 9: Graf označuje správnou odpověď na otázku č. 9

Graf č. 10: Graf označuje správnou odpověď na otázku č. 10

Graf č. 11: Graf označuje správnou odpověď na otázku č. 11

Graf č. 12: Graf označuje správnou odpověď na otázku č. 12

Graf č. 13: Graf označuje správnou odpověď na otázku č. 13

Graf č. 14: Graf označuje správnou odpověď na otázku č. 14

Přílohy

Schéma č. 1 IZS



117

¹¹⁷ Graf IZS. [on line]. Pustapolom. [cit. 2008-5-10]. Dostupné z WWW: <http://pustapolom.cz/web.hasici/index.php>. >

